

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

NAŠ DOM

LIST ZA LJUDSKO PROSVETO

LETNIK XIX

MAJ

1927

JUNI

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto 20 Din (za naročnike Slov. Gospodarja 15 Din), za Italijo 16 lir, za Avstrijo 3½ S.

Uredniku pod nos. Kdor je čital »Mlada pisma« ali pa vesti v »Slovenskem Gospodarju«, je mislil, da vsi kar hvalijo »Naš dom«. Pa ni res! Mu tudi pošteno »poribljejo« pod nos, da ga včasih kar zapeče. Siromak je. Tako ponižen je in skromen in mu je kar sitno, da so se vsi poštene štajerski fantje in dekleta začeli zbirati okoli njega.

Od Sv. Jedrti nad Laškim piše Lojzka Grešakova: Lastna hvala — cena mala. »Naš dom« nam je pa vseeno ljub; radi ga beremo. Bog živi vse dobre vešele ljudi — pa take, kakor smo mi!

Iz Vitanja: Vedno opominjate fante, da bi kaj pisali v »Naš dom« in pišete, da so vse preveč zaspani. Res je, da se vse premalo brigajo za pisanje, ali šaj tudi ni mogoče pri težkem kmetnem delu si kaj vmisliti, ko niti ni časa in talenta tudi nima vsak zato. Jaz bi Vam malo opisal življenje in delo naših fantov, ali kaj, ko ne znam pravilno pisati. — Glede povesti »Tatje« bi jaz Vam svetoval, da jo v »Našem domu« dotiskate. Saj je tudi Vaša dolžnost, ker ste jo enkrat začeli tiskati, da jo tam tudi končate. Da ste povest ukini in zahtevate doplačilo, se meni kakor tudi vsem ravno tako zdi, kakor bi eden v gostilni plačal porcijo juhe in mesa in ko bi juho pojedel, bi gostilničar za meso zahteval še posebej plačilo. Če jo niste bili namenjeni letos več tiskati, bi jo bili v lanskih številkah toliko bolj obširno tiskali, da bi bila v decembru končana. Sedaj boste pa rekli, da ni prostora. Ali nimate papirja? »Glasnik Sreca Jezusovega« izhaja mesečno na 24 straneh in stane letno 15 Din. »Naš dom« pa na 16 straneh in stane 20 Din letno. Je li to pošteno? Pa brez zamere, g. urednik, resnica je. Če pa hočete poslati prilogo, jo pa tudi lahko. Ako morejo v »Glasniku« in »Bogoljubu« vsaki številki priložiti mesečni koledar, boste menda Vi tudi zmogli priložiti ostalo povest in jo poslati vsem naročnikom. Zato Vam bomo hvaležni s tem, da ostanemo zvesti in pridobimo vedno več naročnikov. Z izrednim spoštovanjem: Kuše, Lubnica št. 7. — (Urednikov odgovor: Dobro ste povedali. Da pa ostanem pri Vaši primeri, je to ravno tako, kakor da ste lani plačali gostilničarju juho in meso, letos pa pridete drugega gostilničarja terjat. Vendar Vam hočem prav natančno odgovoriti, ker je res, da mnogi tako mislijo, kot ste Vi zapisali: Lani je bila tiskana polovica povesti »Tatje«. Zakaj vsa povest ni bila dotiskana, o tem se pomenite z lanskim urednikom in s »Prosvetno zvezo«, ki je gospodarica »Našega doma«. Povem pa lahko v imenu lanskega urednika, da povesti radi tega ni mogel končati, ker se je vse leto bojeval za prostor. Urednik namreč nima moči, da bi odločil: toliko in toliko strani bo list imel; to moč ima »Prosvetne zveze« odbor. Rekli boste: zakaj pa je urednik vzel tako dolgo povest?! Urednik je bil namreč prepričan, da bodo štajerski fantje in dekleta segli v tako obilnem številu po »Našem domu«, da bo lahko list razširil na 32 strani. Štajerski fantje pa se niso pokazali. Tako se je moral list s pičlimi naročniki vojskovati za to, da je sploh mogel izhajati. Na tem mestu Vam bom odgovoril tudi na očitke, da je »Naš dom« predrag. Mesto odgovora Vam bom postavil tu-sem račun, koliko stane »Naš dom«: ima zdaj 2200 naročnikov. 2200 števil na 16 straneh velja okoli 3600 Din za vsak mesec; za dvanajst mesecev 12 krat 3600 Din je 43.200 Din. Naročnine pa pride od 1200 naročnikov, ki so naročniki »Slovenskega Gospodarja« in plačajo le 15 Din na leto, 1200 krat 15 Din je 18.000 Din; od ostalih 1000 naročnikov po 20 Din pa 1000 krat 20 Din je 20.000 Din; vse naročnine skupaj 38.000 Din. Torej je še zgube 5.200 Din. Tu pa nisem računal niti poštne, niti slik, niti delavk, ki odpravljajo na pošto: to pa stane vse še tudi denar. No, kaj pravite zdaj? — Slišim Vas: Zakaj pa sta »Glasnik« in »Bogoljub« tako poceni! — Da, tudi na to Vam odgovarjam: »Glasnik« ima okoli 25.000 naročnikov, »Bogoljub« pa okoli 30.000. Zdaj pa je račun za liste tak-le: prvih 1000 izvodov »Našega doma« stane kakih 2600 Din, drugi tisoč pa samo 1000 Din, tretji tisoč prav tako le tisoč Din; seveda, ker stavci postavijo le enkrat, pa naj bo lista 100.000! Izračunajte sedaj sami, koliko bi veljal »Naš dom«, če bi imel 20.000 naročnikov! Jaz Vam toliko povem, da bi veljal deset dinarjev na leto in vsaka številka bi bila na 32 straneh — pa bi »Prosvetna zveza« še svoj profit imela pri njem. Etso, vidite, to je tisto glasno vprašanje vseh listov: tisti, ki imajo mnogo naročnikov, so lahko debeli in poceni. — Ali si še zdaj tudi upate trditi, da ni pošteno, če velja »Naš dom« 20 Din?! Kdor ga hoče, bo dal zanj rad še kak dinar več. Da Vam postavimo drugo vprašanje: letošnji letnik »N. d.« bo obsegal 208 strani. V njem imate izvrstno povest, ki nas stane denar; imate zlata vredne članke: pokažite nam tisto knjigarno, ki bi Vam za 20 Din dala tako knjigo na 208 str. s tako bogato vsebino. Če nam jo pokažete, Vam izplačamo takoj 1000 Din. — Kaj bo najin sklep, dragi fant iz Vitanja? Ta-le: vse je na fantih in dekletih. Če jih bomo našli še 18.000, bo »Naš dom« najlepši in najcenejši list! — — — Odgovoriti moramo še na en prigovor: zakaj letos ne nadaljujemo »Tatov«. Na to sem odgovoril v aprilskih »mladih pismih«: Lanskim naročnikom »N. d.« imamo 900, letošnjih novih 1300. »Slovenski Gospodar« se je vneto trudil in njemu smo hvaležni za toliko novih naročnikov. Tem novim nismo mogli nuditi nadaljevanje lanske povesti. Da ne zagazimo v dolg, smo torej rekli: Plačaj 2 Din, pa dobiš konec lanske povesti. Uspeha sicer ni posebnega; videli pa smo to, da je prav malo zanimanja. — No, ali sva se razumela? Pa še pišite!)

NAŠ DOM

Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike. Slomšek.

NARODNE NOŠE PTUJSKE OKOLICE.

Dr. Fr. Kotnik.

(Članki, ki jih prinaša »Naš dom« o naših narodnih nošah, so neprecenljive vrednosti. Nihče se od Slovencev še ni tako temeljito bavil z njimi kakor g. dr. Fr. Kotnik, prosvetni inšpektor v Mariboru. Prepričani smo, da bodo vzbudili posebno zanimanje naših šolanih čitateljev, preč. gg. duhovnikov in učiteljev, ker jih bodo napotili, da izvršujejo naš kulturni program, ki sta ga označila dr. Korošec in dr. Jeraj kot občestveno narodno kulturo. Z veseljem pa bodo čitali te članke tudi ostali čitatelji, ki bodo spoznali, da se je naša narodna duša vprav v noši močno poodčila. — Ur.)

NARODNA NOŠA — ČASTITLJIVA!

Danes jih ne vidimo več. Pač! Skoraj bi se bil zlagal, Hrvatice še prihajajo tu in tam v Ptuj v svoji stari noši z belimi platnenimi krili in tudi kak star hrvaški očanec jo še maha po ptujskih ulicah v brgešah in ima črez ramo obešeno torbo. Slovencev in Slovenk v stari noši ni več videti. Pa še ni tako dolgo, ko so tudi slovenski kmetje hodili v brgešah. Danes jih pa zaničujejo. Naši Orli in Sokoli bi morali nositi brgeše ali pa drugo narodno nošo, saj ni treba, da bi bilo po vsej državi vse enako uniformirano. Duh spaja narode! Videl sem ptujsko narodno nošo — na neki predpustni veselici v Društvenem domu. Nastopati v narodnih nošah na predpustnih maškeradah je greh, proz izvajati kako kmečko gostijo na predpustni veselici ni lepo. Gospod pomočnik ministra prosvete Obradovič je letos na neki seji v prosvetnem ministrstvu v Belem gradu izrekel besede, ki so mu prišle iz srca in ki veljajo tudi nam Slovincem: »Zavedajmo se, da še ni tako dolgo, ko smo sezuli opanke!« Če oblačimo za pustne veselice narodno nošo, jo onečastimo. Narodna noša naj bi se pojavljala samo ob narodnih in cerkvenih praznikih, ob raznih svečanostih in sličnih prilikah. Če hočemo vzbuditi stare narodne običaje k življenju, jih moramo zopet gojiti med narodom na deželi. Ob važnih zgodovinskih svečanostih se lahko pojavljajo tudi po mestih, a bolj potrebno je, da jih obudimo tam, kjer so bili v navadi, zopet k življenju. To pa se bi moralo vršiti na fin način in ljudstvo mora samo sodelovati, inteligenca pa to stremljenje lahko vodi.

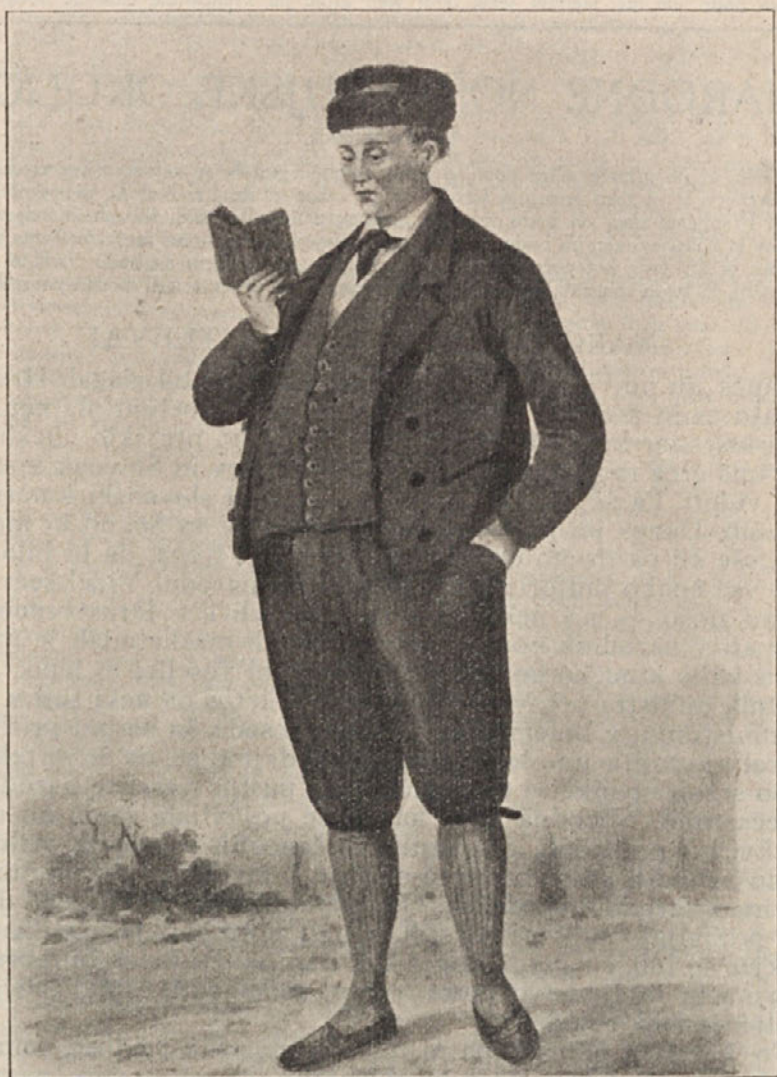
To, kar sem napisal, pa ni nobena moralna pridiga, ampak samo smernica za oživljanje noše in običajev.

Pa zašli smo s poti.

KAJ JE PRIPOVEDOVAL PRED STO LETI NEMŠKI POPOTNIK O NARODNIH NOŠAH V PTUJSKI OKOLICI?

Nekoč je bilo drugače. Pred sto leti so se blestele na ptujskem trgu različne narodne noše, tam so se zgrinjali Slovenci iz okolice in

Hrvatje, Slovenke in Hrvatice. Po pet in še več različnih narodnih noš si lahko tam opazoval. Sedaj pa so postale brgeše in druga platnena obleka nemoderne. Leta 1821. je bilo še drugače. Tega leta je neki potnik objavil v časopisu »Steyermärkische Zeitschrift«, ki je izhajala

Ptujčan.

v Gradcu, na str. 97. sl. pismo iz Ptuja z dne 4. maja pod naslovom: »Ansichten und Bemerkungen auf einer Reise durch den südöstlichen Theil von Steyermark. In Briefen an einen Freund.« Člankar ne piše baš prijazno o nas, posebno o Haložanih ne, o katerih pravi, da lupijo

v mesto grede jabolka, nazaj grede pa olupke pobirajo in jih jedo, kar bi naj označevalo njih lahkomišelnost in zapravljljivost. Pa tiči v tej pikri šali velik gospodarski in socijalen problem, ki še danes ni rešen. — Na ptujskem trgu vidiš 4—5 različnih narodnih noš in slišiš vprav

Ptujčanka.

toliko narečij. Teh pet »narodičev« se imenuje po vrsti: Goričani, Dolani, Spodnji Poljanci, Haložani in Zgornji Poljanci. Ta imena so še dandanes običajna. Goričani so okoli Sv. Trojice v Slov. goricah in na gornji Pesnici (o tem piše Pajek v »Črticah«, str. 143), Dolani v spod-

nji Pesniški dolini in okoli Ormoža, Spodnji in Zgornji Poljani na Ptujskem polju, Haložani pa v Haložah. Goričani se oblačijo skoraj tako kakor kmetje v mariborski okolici (primerjaj tudi Pajek, Črtice, str. 143) — člankar pripominja: »torej skoraj nemško«, ker mu je tip slovanske noše platnena obleka. Drugi (Dolani) nosijo široke »spodnje hlače« do kolen, srajca, ki je skoraj tudi tako dolga, visi čez nje, kolk je prepasan s pasom ali trakom. Spodnji Poljanci se nosijo skoraj hrvaško, imajo široke platnene »spodnje hlače« do gležnjev, srajca jim do kolka prosto mahedra, čez njo pa nosijo takozvano čoho. Po prejšnja narodna noša Haložanov, ki se je pa pogosto ne drže več in se približujejo sosednim Spodnjim Poljancem, je bila sledeča: platenene »spodnje hlače«, zataknjene škornje, bel jopič iz sukna, s širokimi škrici, obrobjen z rdečimi trakovi ter polkrožastimi našivki nad rokami, skoraj tako kakor pri Kočevarjih. Zgornji Poljanci pa nosijo kratke črne hlače iz platna in temnorjave lodnate jopiče.

Tako različne kakor moške so tudi ženske narodne noše; le škoda, da nam jih neznani poročevalec ni opisal.

To veliko razliko med posameznimi narodnimi nošami ptujске okolice si pa razlaga pisatelj na ta način: Kakor loči črta čez Radlno v hrbet, Remšnik, Kozjak, Plač., Kremberg in Radgono nemški in slovenski jezik, tako loči druga črta skozi slovensko pokrajino, ki teče od Radgone čez Sv. Trojico v Slov. goricah, Vurberg, Ptuj, Sv. Vid pri Ptuj, Novo cerkev in Kolarje kranjsko in hrvaško-slovensko plešme. Člankar je mislil na mejo stare Panonije. Akoravno se ta raznolikost da na ta način razlagati, vendar kaže to na neizpremenljivost stanja teh »narodičev«, ker so se te raznolikosti ohranile ena poleg druge na tako majhnem prostoru. Če tudi bi tvorila ta črta mejo med nekdanjo panonsko in karantansko Slovenijo, moramo vpoštevati še cerkvene meje med graško škofijo in drugimi, razen tega priseljevanje z juga po Uskokih in drugih jugoslovanskih naselnikih.

O mejah med Goričani in Dolanci je pisal tudi Pajek v »Črticah« str. 44—45 in 143. V sestavku »Bizjaki, Bezjaki, Lileki, Prljeki« na str. 5. omenja platenene hlače, ki se imenujejo bize ali beze, odtod da prihaja ime Bezjak. Tudi Caf jih omenja v »Novicah« 1848 str. 173: »Na mestu hlač ali bregeš ima (Pesničar) bize, behete ali dolanjščice, ktere niso preveč košate, vendar segajo veliko niže kolen; so pa iz domanjega belega platna. Od teh biz pride lastno ime Bizjakov ali Bezjakov.«

NIKOLA ARSENOVIČ.

Človek, ki je žrtvoval vse življenje narodnim nošam.

Naši slike na str. 66. in 67. sta posneti po akvarelih (to so slike, naslikane z navadnimi barvami in vodo; op. ur.) Nikole Arsenovića, ki jih hrani belgrajski Etnografski muzej in ki jih je dal fotografirati vseučiliški profesor dr. Vladimir Petković za ptujski muzej. O Arsenoviću in njegovi zbirki pa berete lahko v 5. številki »Narodne Starine«, ki izhaja v Zagrebu, informativen članek, po katerem posnemamo tudi te podatke. — Nikola Arsenović, »jugoslovanski etnograf in tehnolog«, kakor se je sam imenoval, se je rodil leta 1823 v Retfali

pri Osijeku. Oče je bil poštni uradnik. V Osijeku je fant dovršil osnovno šolo in se je izučil za krojača. Nato je odšel v tujino, v Pešto in na Dunaj, verjetno je, da je bil tudi v Nemčiji in v Parizu. Sedem let je prebival v tujini ter se je vrnil kot mojster v Vukovar, kjer se je oženil in odprl veliko krojaško delavnico, ki je zaposlovala osem pomočnikov. Že kot fant se je zanimal za risanje in slikanje, risal in slikal je tudi kot mojster, a samo narodne noše. Hotel je zbrati vse jugoslovanske noše, zapustil je deco in ženo in se je zopet podal v svet, kjer je slikal narodne noše po Hrvatski, Sloveniji, v Sremu, Hrv. Primorju, Dalmaciji, Istri, Črni gori in Hercegovini. Na potu se je preživljal s slikanjem, krojenjem in šivanjem. Po 20 letih se je vrnil izmučen in siromašen domov, tako da ga je sprva morala obitelj vzdrževati. S seboj je prinesel samo albume, polne slik narodnih noš. Leta 1868. je skušal v Veliki Kikindi, Bečkereku, Rumi in Irigu ustanoviti obrtno umetniške šole, kjer se naj bi poučevala poleg krojenja tudi narodna ornamentika (t. j. nauk o okrasih na obleki, perilu, pohištvu itd.; op. ur.). Izvedel je »Tehnomatički atlas« z navodilom za krojenje. A nikjer ni uspel. Tudi v Zagrebu in Pešti so ga odbili. Sedaj je začel ponujati svojo zbirko v nakup društvom na Dunaju, v Pešti, Belgradu in Zagrebu, a brez uspeha. To je bilo v letih 1873—1877. Naposled je ponudil zbirko kraljevini Srbiji. Posebna komisija jih je ocenila na 1000—1200 cesarskih ducatov ter predlagala, naj ga nastavijo za učitelja risanja z letno plačo 300 tolarjev, a 200 tolarjev na leto naj bi dobival za potovanje, da bi lahko nadaljeval svoje delo. On pa je svojih 300 slik cenil na 1600 ducatov in zahteval letno 1000 tolarjev podpore. Ker je bila vojna, je stvar zaspala. 19. januarja 1879 pa je izšel v Nišu ukaz, ki odobrava izdatek 1000 ducatov Nikoli Arsenoviću za slike, ob enem pa ga imenuje za učitelja risanja na srednjih šolah z letno plačo 300 tolarjev in z 200 tolarji letne pomoči za potovanja. Arsenović pa ni bil zadovoljen, ker je ponudil zbirko »Društvu umjetnosti« v Zagrebu. Slednjič je odkupilo zbirko prosvetno ministrstvo v Belgradu. Leta 1885. je Arsenović tam umrl. Zbirka obsega razen noš tudi slike običajev, plesov, ornamente itd. »Tehnomatički Lehrkompendium« pa kaže, kako se jugoslovanske noše krojijo. Umetniške vrednosti zbirka nima, je pa velike narodnopisne vrednosti, ker je nam Arsenović ohranil v njej veliko zakladnico narodnih noš, običajev in ornamentov. V zbirki akvarelov je tudi nekaj slik iz naših krajev, iz Slovenije. Št. 162. predstavlja ženo iz Ptuja, št. 163. pa moža iz Ptuja (glej str. 66. in 67.).

Ne vemo, kedaj je potoval Arsenović po naših krajih, gotovo pa pred l. 1873., ko je začel zbirko ponujati, torej približno med letom 1850.—1870. Opis narodnih noš ptujske okolice, ki smo ga uvodoma navedli, pa je iz leta 1821. V tem razdobju se je narodna noša že izpremenila. S sliko moža Ptujčana na str. 66. se še najbolj ujema opis narodne noše zgornjih Poljanov: kratke črne hlače iz platna in temnorjav sukneni jopič. Dr. Balduin Saria, ki je videl originale, pravi, da ima mož črne hlače, temnorjav jopič, svetlorjav telovnik ter modre nogavice. Ženina jopa je vinsko rdeča, krilo je črno in s cvetlicami prepredeno, predpasnik je črn. Meščanski vpliv na nošo je precejšen.

Obraza na sliki nemara nista ptujska, ker je Arsenović obraze dosti-
krat prerisal kar iz kake knjige ali ilustriranega časopisa. Napis na
Arsenovičevih slikah, ki ju vidite na str. 66. in 67., se glasi: »Seljak iz
Petave« in »Seljakinja iz Petave« — torej sta kmeta. Peče, ki jih še
nosijo v Šmarjeti niže Ptuja in ki jih mamice hranijo še v skrinjah,
so še ostanek noše iz one dobe, ki jo nam predstavlja slika naše
kmetice.

(Dalje bo sledilo.)

NAŠ SLOVENSKI SVETNIK.

(Po dobioti mil. g. prelata dr. Tomažiča iz poročil pri kn.-šk. ordinarijatu.)

IZ LEPEGA POROČILA VLČ. G. A. NOVAKA, DEKANA V GORNJEMGRADU.

Kako je bil Slomšek hvaležen?

V šolo je hodil k pobožnemu kaplanu Jakobu Pražnikarju, kjer
je bil prvi v znanju in lepem vedenju, vedno tih in ponižen. Imel je
veselje do cerkve. Vsak dan je šel v zgodnji uri v pol ure oddaljeno
cerkev k sv. maši. Streči pri altarju mu je bilo največje veselje. Na
paši je otrokom večkrat pridigoval tako lepo, da so ga strmé in z gi-
notjem poslušali. Hvaležnost do svojega učitelja in kateheta Pražni-
karja je izrazil pozneje kot škof solzeč se na njegovem grobu: »Zgodaj
mi je Bog vzel starše, pa gospod Jakob mi jih je obilno namestoval;
bil mi je prijatelj, učitelj in več kot oče. Ako sem si kdaj v svojem
pastirskem poklicu pridobil kakršnekoli zasluge, pri vseh ima najlepši
delež prvi odgojitelj moje mladosti. Ali bi tedaj ne smel jokati z glo-
boko ginjenim srcem solze najsrčnejshe zahvale za najizvrstnejšim
učiteljem svoje mladosti, ki počiva pod to gomilo?«

VLČ. G. DEKAN I. TOMAN V VOJNIKU

poročajo: Marsikteri duhovnik ne da nič na to, da o pravem času in
točno pristopi k oltarju ali na kancelj. Če je Slomšek za takega izvedel,
se je pripeljal nekaj trenutkov, predno je vkup zvonilo, malo počakal,
pa kar stopil na kancelj. Pride pozni duhovnik, pa se čudi, da ni nič
ljudi zunaj, stopi v zakristijo in sliši tuj glas po cerkvi doneti. Kdo pa
pridiga? — Škof!

PREVZV. G. ŠKOF DR. ANTON BONAVENTURA JEGLIČ

so mariborskemu škofijstvu poslali to-le izjavo:

»Ko sem bil še doma kot mlad duhovnik, so o narodnem prizade-
vanju lavantinskega škofa Slomškega takole trdili:

Škof Slomšek se prizadeva ohraniti slovensko narodnost in zaje-
ziti razširjevanje nemštva iz verskih razlogov, namreč zato, da bi pre-
prečil razširjevanje liberalizma med Slovenci, kar se je ravno po
nemštvu med Slovence zanašalo.

Zdi se mi, da je ravno profesor Marn to večkrat povdarjal.«

V tukajšnji župniji živi še nekaj starih ljudi, ki so jih Slomšek birmali. Vsi se jih še živo spominjajo. Ko sem jim povedal, zakaj zdaj gre, je globoko vzdihnil 81letni Valentin Omrzelj: »Oh, seveda so svetnik; če Oni ne, kdo pa bo!«

KLOBUK GOSPODA ŽUPNIKA.

(Nadaljevanje.)

Iz hleva je lomastil velik črn pes. Ko je grof zarjul, se je pes potuhnil in izginil nazaj v hlev. Grof se je udaril po čelu:

»Pravi bedak sem!« si je rekel in si oddahnil od groznega strahu. »Saj to je bil vendar Jakobov pes.«

Toda še vedno je bil ves bled in je trepetal. Bal se je, da bo omedlel. Zato se je z vso silo premagoval in se napenjal, da bi vse lepo po pameti preudaril . . . Kje je bil klobuk?

Tako le si je mislil grof: stari Jakob je šele nekaj dni po grofovem zločinu umrl. Torej je starček prav lahko zašel na malo dvorišče in tu našel klobuk in ga shranil. Lahko pa tudi, da ga je zvohal pes in ga prinesel svojemu gospodarju Jakobu. Skoraj gotovo je bil torej klobuk v Jakobovi sobi.

Odhitel je v Jakobovo sobo. Tu pa je bilo le nekaj stolov, miza, omara in postelja. Pogledal je po mizi in stoli, odprl na omari vse predale, premetal vso posteljo; toda klobuka ni bilo nikjer.

Domislil se je; morda pa je našel klobuk le pes in ga je odnesel kam na vrt in ga zagrebel.

Odšel je na vrt, iskal po vseh grmih, po vseh utah — v pasji uti je našel nekaj ogledanih kosti; toda klobuka ni bilo nikjer.

Od groze je besnel in šinil nazaj v grad in iskal po vseh kotih, v vseh sobanah, pod streho, v kleti, povsod: toda klobuka ni bilo nikjer. Divjal je za klobukom, klet in iskal.

Tedaj je obstal.

»Kaj pa, če sem ga z Antonom vred zakopal?«

Da bi šel in odkopal vodnjak in pogledal, če je klobuk tudi v grobu? V duhu je videl, kako sključeno in mrtvo leži gospod Anton s krvavo razbito črepinjo. Še bolj ga je navdal strah, da je bil napol blazen. Ni se mogel odločiti, da bi odkopal grob in se prepričal, če je klobuk v njem. Skočil je na konja in oddirjal.

Blizu vasi je videl občinskega tajnika, kako se mu bliža. Posilil se je, da se je kazal mirnega.

»Vi, tajnik, ravno mi prihaja na misel, da ste mi pripovedovali nekaj o Jakobovem nečaku; kaj ste že pravili?«

»Da sem mu rajnega Jakoba stvari izročil«, je ponižno odvrnil tajnik.

»Ah!« se je razvedril grof in drobno upanje mu je zasijalo. »Kje pa je tisti Jakobov nečak?«

»Gori v Lermu ima gostilno.«

Grof je pomirjeno jahal dalje. Solnce je zopet prijazno sijalo in po dežju je bil zrak jasen in svež.

— — —
Stari, dobri župnik salinski pa je medtem tuhtal, kako si bi olajšal svojo vest in se iznebil lepega prelatskega klobuka. Neprestano se je vpraševal, kateri prelat bi mogel biti lastnik klobuka in kako je prišel v sobo ubogega Jakoba tak odličen klobuk. Grofa si ni upal vprašati; saj bi grof itak ne vedel nič o tem kakor on, župnik v Salinu. Ali je morda pravi pravcati prelat iz Rima obiskal starega Jakoba? Župniku se to ni zdelo verjetno.

Odločil se je in sporočil vso stvar nadškofijskemu uradu v Rimu, da je našel klobuk nekega prelata. Od nadškofijstva so mu takoj odgovorili: če bi bil kak prelat res svoj klobuk v Salinu pozabil in brez njega prišel v Rim, bi bil to vendar gotovo opazil in se javil; sicer pa da sploh noben prelat ni hodil v Salino.

Župnik ni vedel, kaj naj stori. Poslal je organista v grad, da mu prinese vsaj njegov stari klobuk. Organist se je vrnil in povedal, da je ves grad zaklenjen.

Tuje stvari župnik ni hotel imeti pri sebi; prepošten je bil. Ker klobuku ni našel gospodarja, se je spomnil, da ga lahko pošlje klobučarju, ki je klobuk prodal; klobučarjevo ime pa je bilo notri v klobuku na podlogi. Spravil je klobuk v škatljo in ga odnesel na pošto.

»Klobučar bo že vedel, komu ga je prodal«, si je župnik oddahnil, da se je iznebil tujega blaga.

ČUDEN GOST NA PINOVI VESELICI.

Klobučar Pino je priredil veselico. Njegov milijon so mu izplačali, svojo borno trgovino je prodal in zdaj je hotel svojo srečo proslaviti. Povabil je prijatelje: čevljarja Fabija; zakotnega pisarja Pietra; klobučarja Stela, ki je kupil klobučarno Pinovo; navihanega Filipa, ki je imel rdeč nos, in še nekaj sosedov in sosedinj. Za mizo je kraljevala lepa Pinovka, vsa v novi obleki. Ta dan ni kuhala sama, temveč si je najela kuharico.

Jedli in pili so, da so si hlače odpenjali in so bile žene vse rdeče. Drug za drugim so vstajali in so si napivali.

Tedaj je prišel revni čevljar Toldoni, nečak gospoda Antona, da bi bil deležen vsaj ostankov na gostiji. Ubogi Toldoni! Tudi njemu je stric Anton povedal tri številke; zadnje pare je dal, da jih je stavil v loterijo. Ali sreča mu ni bila mila. Ne! Stric Anton mu ni hotel nakloniti sreče. O, ta stric Anton! Klobučarju Pinu je pomagal do bogastva, lastnega nečaka pa je pustil v siromaščini. Toldoniju se je storilo še bolj milo, ko se je najedel in napil ob Pinovi bogati mizi. Razjokal se je in niso ga mogli potolažiti: zakaj je gospod Anton pomagal tujcu, lastnemu nečaku pa ne!

Tudi drugi so postali ganjeni in Pino si je obrisal mastna usta in rekel ženi: »Kdaj bi si bila mislila, da bova še tako bogata!«

Žena mu je odvrnila: »Zahvaliva se najprej božji milosti, potem pa dobremu gospodu Antonu!«

»O, da bi bil danes med nami — gospod Anton!«

»Ja, ali še vedno niso odkrili, kje se skriva?« je vprašal Filip z rdečim nosom.

»Ah ne!«

»Vsaj Vam, Pino, bi bil lahko pisal, kje je. Pa bi bil lahko povedal, da noče, da bi kdo zvedel za njegovo bivališče.«

»Saj to misliva tudi midva z ženo«, je povzel Pino. »Žena je že kuhala in pekla, da bi ga dostojno pogostila. — Kaj pa Vi, Toldoni, Vi bi morali vendar kaj več vedeti o njem?«

»Kaj naj vem! Tisti dan je bil pri meni; čevlje sem mu okrpal. Dal mi je ključe in rekel, da odhaja iz mesta. Niti domislil se nisem, da bi hodil za dalj časa. Pozneje sem izvedel, da je gospodarju pisal in mu stanovanje za nekaj mesecev vnaprej plačal.«

»Kakor v zemljo se je ugreznil; to je pa vendar malo čudno. Ali nikoli nič niste sumili, Pino?« je govoril Filip.

»Kaj naj bi sumil?«

»No, saj gospod Anton ne bi bil prvi. Kdor številke za loterijo vnaprej ve, ima prijatelje, še več pa sovražnikov. Vem, da so strašni igralci take loterijske preroke zapirali v kleti ali samotne sobe. Zakaj? Zato, da bi le njim in nikomur drugemu ne mogli prerokovati številke. Če so se upirali in niso hoteli govoriti, jim tako dolgo niso dali ne kruha, ne vode, dokler niso govorili. Da, celo pomorili so marsikaterega!«

»Joj, če se bi bilo gospodu Antonu kaj takega pripetilo!« je vzdihnila Pinovka. Vsi v sobi so molčali in gledali v Filipa, ki pa ni vedel nič več in je pomakal svoj rdeči nos v kozarec.

»Čeprav je nevarno, pa bi jaz vendarle hotel imeti Antonov dar prerokovanja!« je menil Pietro.

»Pravijo, da je šel gospod Anton na Turško za misijonarja«, je vedel Fabi. Potrdili so mu nekateri, ki so to tudi že slišali.

»Gospodje in gospel!« je zaklical Pino in vstal: »Naj bo gospod Anton kjerkoli že: na Turškem ali v Ameriki ali Afriki! Moj dobrotnik je in zato dvigam čašo in mu napivam: živel gospod Anton! Živio! Živio! Živio!«

Vsi so trčili in klicali gospodu Antonu in zapeli prešerno zdravico. Ta razposajeni dirindaj pa je takoj umolknil, ko je prišel v sobo deček z okroglo škatlo, ki je bila povezana.

»Poštar je oddal to škatlo spodaj v trgovini«, je javil.

Vsi so bili radovedni, ker so bili prepričani, da je dobil Pino kako darilo.

»Potica je«, je rekla Pinova hčerkica.

Pino je razvezal škatlo in jo odkril. V njej je bil duhovniški klobuk in zraven pisemce. Pino je vzel pismo, nataknil očala in hotel čistati. Pa mu ni šlo gladko.

»Pietro, čitajte Vi! Moja očala slabo nesejo.«

Pietro se je razkoračil in čital na glas:

»Spoštovani gospod!

Priloženi klobuk je zašel v našo vas. Ker nisem mogel izvedeti, kateri služabnik božji je njegov lastnik, nočem pa imeti še dalje

tujo lastnino pri sebi, si usojam in Vam ga pošiljam, ker je v njem naslov Vaše spoštovane klobučarne. Vam bo gotovo lažje, da ga oddate lastniku.

Z odličnim spoštovanjem

Don Ciril Falda, župnik v Salinu.«

»Poštenjak je ta župnik«, je rekel Filip.

»Hm, morda pa mu je bil premajhen klobuk«, je uščipnil Pietro. Pino pa je motril klobuk in je namah prebledel:

»To je tisti klobuk, ki sem ga prodal gospodu Antonu, ko je odšel iz Rima. Prav dobro se ga spominjam. Klobuk je bil namenjen gospodu proštu; bil mu je pa premajhen. Prodal sem ga gospodu Antonu. Saj se ti tudi spominjaš!« se je obrnil ves razburjen k ženi.

»Res, res!« je trepetala Pinovka in gledala klobuk.

Vsi so stali mutasti od strahu okoli klobuka. Tako so si želeli gospoda Antona, da bi bil med njimi ta dan in pri tej veselici. Glej! Ni sicer prišel sam; mesto njega pa je prišel skrivnostno in prečudno — njegov klobuk.

NEKI LOVEC JE PRIŠEL V GORSKO KRČMO.

Ko grof klobuka ni našel na gradu, se je oklenil poslednjega upanja: morda ga ima vendarle tisti Gvido, Jakobov nečak in krčmar tam visoko v Lermu. Saj je odnesel vse, kar je rajni Jakob zapustil. Da, klobuk gospoda Antona je moral najti, kajti nihče drug ga ni mogel izdati, kakor ta klobuk.

Slekel je svojo grofjo obleko, oblekel se v navadnega lovca, oprtal si lovsko torbo in puško ter se odpravil proti Lermu. Ko je korakal po čistem gorskem jutru, si je žvižgal pesmico, da bi hlinil brezskrbnost. Ali srce mu je tolklo tako glasno, da ga ni mogel prežvižgati.

Gvidova gostilna je bila samotno ob cesti; ob delavnikih je redko kdo sedel v nji, le ob nedeljah so prišli gorjanci mimo, izpili kozarec vina, pojedli kos sira in si nakupili tobaka. Gvido je bil nasajen fant, vedno dobro volje, če je videl, da bo zaslužil tudi le pol lire. Odiral je baš kozlička, ki je visel na križih v oknu, ko je prispel tuji lovec.

»He, fant! Ali imaš kaj sira in vina?«

»Kolikor Vam ljubo«, je hitel Gvido in si brisal krvave roke.

Lovec je stopil v krčmo, oziral se je po stenah, kakor da nekaj išče. Nato se je usedel za mizo, kakor da je bogsigavedi kako utrujen. Gvido se je tudi kmalu vrnil z vinom, s sirom in kruhom ter prisedel. Začela sta pogovor.

»Zdi se mi, da sem Vas že nekje videl«, je menil grof; »ne vem samo, kje. Ali niste morda sorodnik tistega Jakoba v Salinu?«

»Nečak sem mu; to se pravi: bil sem mu nečak, kajti starček je že rajni. Oslabel je in umrl kakor Job. Tako je, če služi človek visoki gospodi. Kri mu izpijejo, potem pa ga zavržejo kakor kost psom. Stric Jakob mi ni niti enega solda zapustil, pa je garal štirideset let tistemu grofu; grof pa je v Rimu denar skozi okno metal in zapravljjal.«

Grof si je grizel ustnice in rekel: »Potem ste pa gotovo Vi tisti, ki je odnesel Jakobove stvari z gradu?«

Ko je Gvido potrdil, je grof nadaljeval:

»No, jaz sem sorodnik salinskega župnika; njegove sestre sin sem. Poznal sem Vašega strica Jakoba.« Glas mu je bil resnično gašen, ko je rekel: »Njegova smrt mi je šla zelo k srcu.«

»Vsakdo ga je imel rad«, je vzdihnil Gvido.

»No, ko ravno o tem govoriva, ali ni bil morda med Jakobovimi rečmi neki duhovniški klobuk?«

»Duhovniški klobuk —?«

Gvido je premišljeval; grofu se je zdel ta trenutek kakor vsa večnost. Zdelo se mu je, da je na Gvidovem odgovoru vsa njegova usoda. Ena sama beseda tega neumnega gorjanca je imela odločiti, ali si bo grof za zmiraj oddahnil — ali pa bo vse življenje trepetal, da se ne pojavi od nekdaj njegov izdajalec in tožnik: klobuk gospoda župnika, klobuk umorjenega Antona.

Slednjič je odgovoril Gvido: »Da, klobuk je tu!«

Presilno je zadelo grofa, ni se mogel premagovati, treščil je v smeh in se divje smejal. Kakor da se je otesal grozne more, ki ga je tlačila vse noči brez spanca, tako je drgetal od smeha: kakor človek, ki so mu deli že vrv okoli vratu, pa mu je nenadna sreča vrnila življenje in navrgla še neizmerno bogastvo.

Krčmar Gvido je v čudnem začudenju zijal vanj.

Ko si je grof oddahnil, je napravil: »Ha-ha-ha . . . ! To je res zelo smešno! Veste, našega salinskega župnika ni mogoče prepoznati, odkar je svoj klobuk izgubil. Pomislite: saj sploh nima drugega! Preubog je, da si bi mogel drugega kupiti. Mislite si: gole glave teka okoli! — Ha-ha-ha! Bil sem ravno pri njem, ko je prišel občinski tajnik v župnišče. Veste, temu je prišlo na um, da ste klobuk morda Vi, Vi vzeli.«

»Da, seveda! Sem pač na dobro srečo stlačil vse sfičeve stvari v bisago«, je menil Gvido.

»Ali pa ste tudi pomislili, da bi Vas znali tožiti radi tatvine! Pa še tatvine na posvečeni reči, kakršna je duhovniški klobuk!«

Gvido se je močno ustrašil.

»No, no! Saj se le šalim«, je miril grof.

»Eh, tako kveko staro bi pač ne bilo vredno ukrasti. Sicer pa ga Vam hočem takoj prinesiti.«

Gvido je odšel pod streho, grof pa je bil toliko nemiren, da ni mogel sedeti. Vstal je, hodil po sobi, potem pa stopil na dvorišče; ves čas pa je nestrpno gledal na vrata, kdaj se bo prikazal Gvido. Namah ga je obšla mrzla zona. Med vrati se je pojavil črn duhovniški klobuk. Ah, tepec! Gvido je mislil, da bo napravil bogve kaj pametnega, ko si je poveznil oguljeni klobuk na glavo.

»Evo Vam to kveko!« je rekel Gvido. »Prav hvaležen Vam bom, če jo odnesete. Spravil jo bom takoj v Vašo lovsko torbo.« Zmečkal je stari, ponošeni duhovniški klobuk v torbo in se smejal.

Grofu pa se je zelo mudilo:

»Koliko sem dolžan?«

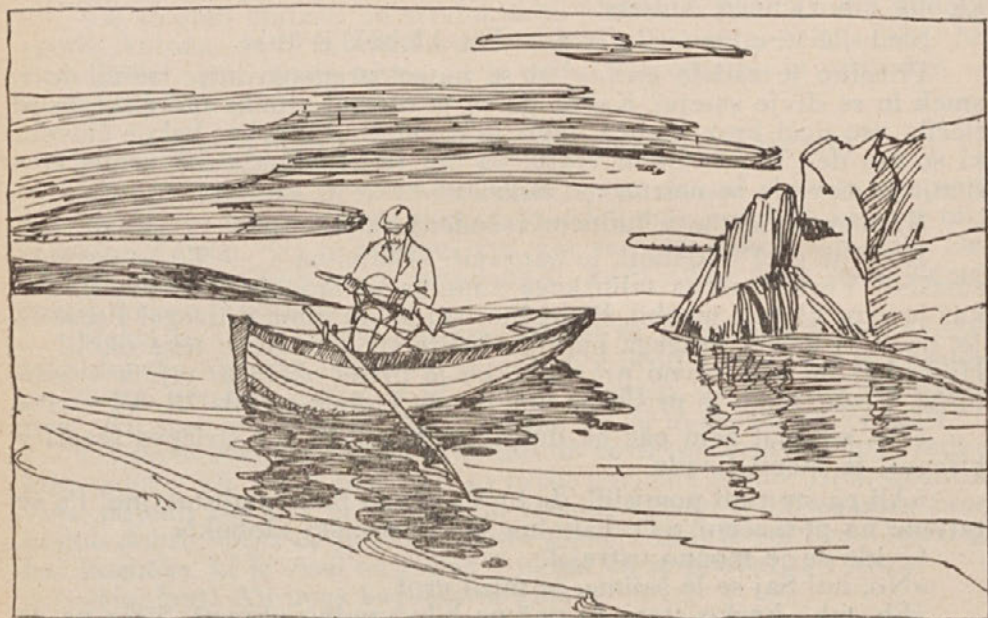
»Za vino in sir pol lire, klobuk Vam dam pa zastonj povrhu.«

Grof se je zahvalil in sam ni vedel, kako je hitel od same radosti. Lice mu je bilo vedro, srce mu je utripalo, stiskal je torbo in mrmral: »Zdaj te imam, ti izdajalski klobuk! Imam te . . . imam te . . .«

»AMEN!«

Premišljeval je, kaj naj počne s klobukom. Vsekakor ga mora uničiti. Ali kako? Ali ga naj zakoplje? Raztrga? Zažge?

Noč je že bila, ko se je plazil čudni lovec skozi Salino in na postajo. Pravkar je odhajal vlak, skočil je v prvi voz in sedel med skromnimi kmeti. Poslušal je njihove pohlevne pogovore in pozabil nase in se vmislil, kakor da je tudi on skromen, pohleven kmetič, ki nima drugega greha na sebi, kakor da je kdaj kradom ustrelil divjega zajca v tujem lovišču.

Privezal je duhovniški klobuk na svojo puško, da vrže oboje v vodo.

Ko je prispel v Rim, se je napotil izven mesta. Zdelo se mu je najboljše, da se takoj iznebi nevarnega klobuka. Odločil se je, da ga vrže s torbo vred v kanal. Toda nikar! Mestni paglavci se radi potikajo ob kanalih in ga bi znali najti. To bi bilo zelo nevarno. Saj so govorili ljudje itak toliko o klobuku gospoda Antona, celo storijo so že vedeli o njem; časniki pa so pisali po svoji navadi cele strani najstrašnejših domnev o Antonu, ki je izginil, in o klobuku, ki mu ga je baje dal klobučar Pino za srečne loterijske številke. Ne, ne! Klobuk je bilo treba drugače uničiti. Saj krčmar Gvido tudi gotovo ne bo molčal; za šalo bo pripovedoval zgodbo o čudnem lovcu, ki je odnesel duhovniški klobuk.

Tako si je lomil grof Marino glavo; nesrečni grešnik ni slutil, da mu vsa preudarnost ne bo nič koristila. Preslabo je pogledal gospoda Antona in ni opazil, da je imel na glavi drug, nov klobuk.

Grof Marino je obstal daleč izven mesta ob široki vodi. Vroče mu je bilo in šepetal si je: »Še to zdaj moram napraviti pametno; potem sem uničil vsako sled in nikdar ne bo nihče nič izvedel.«

Voda je šumela, okoli pa je bila temna noč in samota. Grof se je ozrl, stopil k vodi, šel ob obrežju in zagledal privezan ribiški čolnič. Skočil je vanj, odvezal ga in zaveslal od obrežja. Valovi so pljuskali, čolnič pa je drsel v gluho, črno temo.

Ali te nič ni strah, grof Marino?

Iz daljave je bliščalo tisoč lučic iz večnega mesta Rima. Grofu je bilo tesno pri srcu. Zdelo se mu je, da plava nad vodo duh gospoda Antona, da se nagiblje nadenj, kakor da mu hoče vzeti klobuk iz torbe. Zamižal je, odložil vesli, segel v torbo po klobuk, privezal ga s pasom trdo in čvrsto na lovsko puško, dvignil puško s privezanim klobukom nad vodo in — odpri roko.

Puška in nanjo privezani klobuk sta nemo zdrknila v valove; voda je zamolklo požrla in skrila puško in klobuk na svoje dno.

»Končano je«, je izgovoril grof na glas in si oddahnil. S skale nad vodo pa mu je votlo in preteče odgovorilo:

»Amen!«

(Dalje bo sledilo.)

NEVESTO IZROČITI ALI ČREZ DATI.¹

(To je govor, ki si ga je napisal neki besednik v celjski okolici pred 90 leti in ga govoril na ženitovanju. Takrat so pisali nekatere črke še drugače kakor danes. Mesto našega »ž« na primer so pisali »sh« itd. Tako so pisani stari molitveniki, ki jih imate najbrž še doma. Tisto staro pisavo imenujemo »bohoričico«, našo novo pa »gajico«. — Ta-le govor Vas bo gotovo zanimal, ker je veren prepis; že zaradi starega jezika ga boste z zanimanjem brali; pa tudi radi tega, ker imate gotovo tudi pri Vas še slične govore na kmetskih gostijah. — Op. ur.)

Ja, luba poštena kompanija. Veselo smo se pri . . . včerešni dan vkup zbrali od vsih štirih talov tiga sveta kokar nikdaj sveti triji krali, ko so Jezusa jiskali, so tudi šli za toj zvezdoj tak dovgo, de so našli svojga nebeškiga krala v eni revni štalci rojeniga.

Ja, tudi nas je ta jutarna zarja sem perpelala h ti poštene hiši na to veselje, katero je nam blo od hišniga birta parpravleno, veselo smo tudi vkup sedeli in smo včasi tud zapeli, al vendar bomo mogli se sko-raj rezločit, eden družga zapostit, kir se parbližuje k nam taisti cajt ino ura, ta ta mlada nevesta de tvojga ostanka tukaj nič več ni, de se boš mogla ti od tot ločit in vse zapostit in se na tajsti pot podat, po katerim še nikol hodila nisi. Dosihmav so tebe tvoja mati potrebnih navkou podvoči(li), so te tudi vižali ino za tebe skrbeli, zdaj so te pa tvojmjo možu izročili, on bo zdaj za tebe skerbev; tudi jaz tebe zdaj izročim očetu starešnetu po ženinovim tal in . . . po vsih zapovedah

¹ Rokopis je pisan v bohoričici okoli leta 1840. Prinašamo ga v gajici jezikovno neizpremenjenega. Rokopis, ki je iz celjske okolice, mi je izročil Andrej Oset v Mariboru. Dr. F. K.

božjih živeti ino spremite jo skerbno na ta pravi dom v to oblublano deželo, kokar je spremlav ali pelav angel Rafael mladiga Dobija ino njegovo nevesto Saro na njihov ta pravi dom, perporočim te tudi jes vsmilenimu Jezusu, de bi on tebe vižav vselaj po poti večniga življenja, le njega ti nikdar ne zapusti, či hočeš srečna biti. Dosihmaj si bla zmišram nevesta Jezušova, kir si svoj diviški krencel tak varlo nosila, ko si ga včeraj pred altarjam svete Marimagdalene vsim lidik deklíčam in fantičam izročila, pa tudi posihmaj svojiga parviga ženina Jezusa nikdar ne zapusti. Le moli vselaj rada, Jezus je tudi nam molitu za to varšico izroču, kadar se je s tega sveta loču, rekoč: »Čujte in molite, de v skušnjave ne padete!« Darži ti vse tiste navke, katere se vama mašnik pred altarjem naprej brali, de bo vajni stan od Boga požegnan ino srečen.

Zdaj pa jas sklenem mojo slabo govorjenje ino vas vse Bogu parporočim, slovo bojo pa oče starašina iz taboj vzeli. Zdaj jas tebe očetu starešnetu čres dam, dosihmaj sim te jas čres jimev, zdaj te pa očetu starešnetu izročim, on bojo tebe spremli iz tvojim ženinam na tvoj ta pravi dom. Amen.

GOSPODARJI SE POSVETUJEJO.

Vprašanje. Za zatiranje sadnih škodljivcev prodaja Kmetijska družba dve, nekatere trdke pa celo tri sredstva: arborin, dendrin in karbokrimp. Katero sredstvo je boljše in s tem bolj priporočljivo?

Odgovor. Na to vprašanje je zaenkrat precej težko popolnoma točno odgovoriti. Karbokrimp je še precej novo sredstvo in torej še ne popolnoma preizkušeno; bo pa po našem mnenju boljše, kakor arborin in dendrin, četudi poizkušajo tvornice izboljšati kakovost enega in drugega.

V zadnjem času pišejo listi in kmetijske podružnice priporočajo nakup knjižice o grozdnem sukaču, ki je baje eden največjih sovražnikov vinogradov. Kaj pravite k temu? — (F. V. iz K.)

O grozdnem sukaču je pri nas še mnogo premalo znanega. To je izmed živalskih škodljivcev eden najnevarnejših zajedalcev vinske trte, odkar je trtna uš takorekoč premagana. Pri nas zaenkrat še ne nastopa v takih množinah, kakor v Nemčiji in Franciji, odkoder se širi vedno bolj tudi v naše kraje. Grozdni sukač je metulj, ki sam ni škodljiv, toliko bolj pa škodujejo njegove gosenice, ki se izležejo začetkom junija in žro nežne dele cvetov. Pa tudi v notranjost grozdnega peclja se zarijejo. Koncem junija se zabubijo gosenice in približno čez en mesec se razvije metulj. Iz njegovih jajčec se razvijejo gosenice, ki se zajedo v jagode in jih ugonobijo. Te gosenice se koncem septembra zabubijo in prezimijo v lubju trsa ali razpokah kolov. — Zatiranje je težavno, uspešno pa je le takrat, ako se branijo proti temu škodljivcu vsi vinogradniki, ker letijo metulji iz enega vinograda v drugega. Najprimernejše sredstvo proti temu sovražniku vinske trte je uraniazelenilo, ki se, primerno pripravljeno, škropi prvič v drugi polovici maja, drugič pa kakih 10 dni nato. Točen opis tega škodljivca in njegovega zatiranja izveste iz knjižice, ki jo zgoraj sami

omenjate. Dobite jo za 5 Din (ako naročite 10 komadov, je cena 2.50 Din) pri Vinarskem društvu v Mariboru.

V našem kraju je razsajala letošnja zimo metiljavost, nekateri posestniki imajo velikanske izgube. Ali se ta bolezen ponavlja več let? — (J. Z. iz T. v Sl. G.)

Točno bi Vam mogli na to vprašanje šele odgovoriti, če bi vedeli, kakšno bo vreme tekoče in prihodnja leta. Povzročevalec te bolezni je črv-zajedalec, ki se imenuje metilj (nima z metuljem nič opraviti in se zato tudi bolezen le nepravilno večkrat imenuje metuljavost). Ta metilj je tekom leta v različni dobi razvoja zelo različen tako po obliki, kakor tudi po velikosti. Iz obolele živali pridejo jajčeca metilja, ki ne prenesejo suše. Ako bo torej letos lepo poletje, se metiljavosti ni bati, v kolikor niso metilji ostali še v živalih od letošnje zime, kar pa je redko. Ličinke, ki se izležejo iz teh jajčec, gredo v nekega malega ($\frac{1}{2}$ cm) polža, kjer se razvije iz ene ličinke do 1000 in več zelo malih živalic, ki se imenujejo cerkarije. Te gredo večinoma iz polža, živijo nato nekaj časa v vodi in na listih ter biljkah rastlin in jih dobijo živali na vlažnih pašnikih. Ako pa so poplave — kakor lansko leto — prinese voda iz mlakuž te cerkarije po vsem travniku in se tako okuži živina lahko tudi s suho krmo s takih poplavljenih travnikov. Ker se more torej metilj razvijati samo na vlažnih mestih, se ni bati te bolezni, ako ni v poletju preveč vlažno vreme in poplav. V vlažnih letih pa bo nevarnost te bolezni pri Vas obstojala tako dolgo, dokler ne bo regulirana Pesnica.

Kdaj naj začnem z zelenim krmljenjem? (A. V. iz Sv. L. n. P.)

Vi ste gospodar, ki ste nam všeč! Ne vprašate, zakaj je zeleno krmljenje potrebno, če se izplača itd., to že Vi vse veste, kakor bi moral vedeti vsak razumen gospodar. Pri sušenju sena se izgubi vsaj 25%, to je $\frac{1}{4}$ redilnih snovi; vse to ostane ohranjeno, če krmite zeleno krmo. Seveda krmijo zeleno krmo samo tam, kjer ni paše in morajo biti živali celo poletje v hlevu. Krmiti začnite zeleno čimpreje. Vsak dan znači pri tem pridobitev. Morate pa si tako urediti pridelovanje zelene krme, da jo ne zmanjka celo poletje, ko jo začnete enkrat krmiti. Ne smete pa začeti s krmljenjem zelene krme kar naenkrat, le polagoma preidite od suhe krme k zeleni. Isto velja tudi za pašo. Prehitri prehod povzroča boleznim prebavil, navadno vnetje sluznice, kaštarje in drisko. Prve dni naj dobijo živali zjutraj in zvečer, predno gredo na pašo in ko pridejo nazaj, nekaj sena ali slame. Ako pa krmite zeleno v hlevu, pa pomešajte začetkoma zeleno krmo med seno in slamo. Še le, ko so se živali in njih prebavila tako navadila na zeleno krmo, prenehajte s senom in slamo. — Zelena krma je najprimernejša za krave, mlado govejo živino in vole, ki samo malo delajo. Nikakor ni mogoče dobiti tako velike količine mleka in tako poceni, kakor s pašo in z zelenim krmljenjem. Za zeleno krmo vporabljamo navadno razne deteljne vrste, zeleno rž, mešanico ovsa in grašice ter zeleno koruzo. Še le takrat, ko bodo naši kmetovalci izboljšali travnike in pridelali na njih čim večje množine dobrega sena, ko bodo primerno oskrbovali pašnike, ko bodo v krajih, kjer ni pašnikov, v poletnem času pridelovali zeleno krmo, takrat šele bomo mogli hitro napredovati v živinoreji.

Fr. Jug, Kladje: Vam smo pismeno odgovorili. — Štefan Krčmar, Ižakovci: Vam prav tako. Ali Vama je jasno? — Marko Feguš, Bukovci-Ptuj: Pismo smo izročili strokovnjaku, ki Vam bo v prihodnji številki odgovoril.

KMETSKA PISMA.

II.

Prijatelj, ali se še spominjaš na brezskrbna leta svoje mladosti? Ti si že odrasel, in zato vem, da si pozabil že mnogo dogodkov iz svoje detinske dobe. Opazuj zato otroka, opazuj deklico in dečka in dobil boš fotografijo samega sebe. Kak velika radovedneža sta deklica in deček! Vse hočeta vedeti in zato neprenehoma sprašujeta svojo ljubo mamico in skrbnega očeta: Kaj je to, zakaj in čemu je to. Tak velik radovednež za vse dobro in koristno naj bo tudi naš kmetovalec. Po pravici imenujemo kmetovalec otroka narave, ker noben drugi stan ni tako odvisen od narave, kot ravno kmetski stan.

Mogoče si že slišal v svojem domačem kraju besede: »Čemu te novotarije? Tako sta delala moj oče in stari oče in tako hočem delati tudi jaz.« Kaj boš, prijatelj, odgovoril na take besede? Res je, kar sta delala in znala oče in stari oče, je zadostovalo za oni čas; toda razmere so se v zadnjih desetletjih, zlasti pa po svetovni vojni, zelo spremenile. Povsod, tudi v kmetijstvu, vidimo velik napredek. Ravno zaradi tega pa zahteva današnji čas od kmetkega stanu bolj kot kdaj kar največ pridnosti, previdnosti in strokovno-kmetške izobrazbe. Bolj kot kdaj mora kmetovalec gledati, da bo na svoji zemlji kar največ pridelal, da bo mogel en del svojega pridelka tudi prodati. Za uspešno in plodonosno delo je brez dvoma velike važnosti, da pozna človek tudi vzroke tega svojega dela, in zato se v današnjem pismu pomeniva, katere prvine rabi rastlina neobhodno za svoje življenje in zakaj gnojimo njive in travnike.

Vsako živo bitje potrebuje za svoje življenje hrane. Kakor že veš, je tudi rastlina živo bitje in zato potrebuje tudi ona hrane. Katera hraniiva potrebuje rastlina? V rastlini je velika množina vode, in sicer odpade 70% rastlinske teže na vodo, iz česar sklepaš, da je voda najvažnejši sestavni del rastline. Ako posušene rastline sežgemo, tedaj uhajajo med izgoritvijo v zrak izgorljive (organske) prvine: vodik, kisik, dušik in ogljik, na mestu pa ostanejo neizgorljive ali rudninske snovi, to je pepel. V pepelu so sledeče prvine: kalij, kalcij, magnezij, žveplo, fosfor, železo, natrij, silicij, aluminij, klor. Vse omenjene prvine razdelimo v dve skupini; prvič v take, ki so za rastlino koristne. K slednjim prištevamo: natrij, silicij, aluminij in klor. Znano je, da nekatere rastline ljubijo te prvine, da zaradi njih lepše uspevajo, neobhodno pa jih za svoje življenje ne potrebujejo. Za rastlino je 10 prvin neobhodno potrebnih: vodik, kisik, dušik, kalij, kalcij, magnezij, žveplo, fosfor in železo. Ako nima rastlina ene izmed teh desetih prvin, ali je nima v zadostni množini, ne more uspevati. Za primer vzemiva železo.

Za vse višje rastline je velike važnosti listno zelenilo, to je barvilo, ki je razširjeno v vseh zelenih rastlinskih delih in ki povzroča za naše oko tako blagodejno zeleno barvo travnikov in gozdov. Za tvoritev listnega zelenila sta potrebna dva činitelja, svetloba in železo. Znano Ti je, da požene repa v temni kleti rumene liste, ki so rumeni zaradi tega, ker nima rastlina svetlobe. Isto se rastlinskim listom zgodi, če nimajo železa; listi porumenijo in odpadejo. Omenjati Ti moram še, da večino teh snovi ne sprejema rastlina v obliki prvin, ampak da tvori dve, tri ali štiri prvine kemične spojine, kisline in soli, ki pa morajo biti v vodi raztopljene, da jih more rastlina s svojimi koreninami sprejemati. Rastlina dobiva redilne snovi ali iz zraka ali iz zemlje. Iz zraka dobiva rastlina z dihanjem kisik (tudi rastlina diha) in ogljikovo kislino ali ogljikov dvokis (CO_2), torej ogljik, vse ostale redilne snovi pa dobiva iz zemlje.

V zemlji je različna množina redilnih snovi, nih več, drugih manj. Izmed vseh snovi je v zemlji največ železa, pa tudi žvepla in magnezija je zadosti, tako da teh snovi ni treba zemlji dovajati in isto je tudi z vodikom. Zaradi ogljika, kisika, železa, žvepla, magnezija in vodika ne gnojimo njiv in travnikov. Nekoliko drugače je s kalcijem. Vsak pozna apno, ki je kalcijeva spojina s kisikom (CaO). Apno je važna redilna snov, in nekatere rastline, kot n. pr. detelja, ne morejo dobro uspevati, ako ni v zemlji dosti apna. Apno ima tudi to dobro lastnost, da zemljo rahlja in da uničuje v zemlji razne spojine, ki bi bile rastlinam škodljive. V vsaki zemlji ni zadosti apna, zaradi tega je potrebno, da tako zemljo od časa do časa pognojimo z apnom. Še tri snovi nam preostanejo, in sicer fosfor, oziroma fosforna kislina, kalij in dušik. Te tri snovi izčrpajo rastline prav hitro iz zemlje, te tri snovi moramo zato zemlji dovajati, z aradi teh treh snovi moramo njive in travnike gnojiti. Te tri snovi dovajamo

zemlji z gnojenjem z glavnimi gnojili — hlevski gnoj, gnojnica in kompost — ali pa z umetnimi gnojili.

Zanima Te tudi gotovo, kakšnega pomena so te tri snovi za rastline. Fosforno kislino uporabljajo rastlina pri tvoritvi semena, rabijo ga torej vsa žita za tvoritev zrnja. Čim več imajo žita fosforne kisline na razpolago, tem lepše zrnje ustvarjajo. Tako zrnje vsebuje veliko lepila, in testo iz take moke se da dobro gnesti in raztezati. Kalija rabijo veliko one rastline, ki zbirajo v svojih podzemnih delih sladkor in škrob, n. pr. sladkorna pesa, krompir, korenje, in mnogo dušika pa rabijo one rastline, ki ustvarjajo velike liste, n. pr. zelje.

Prijatelj, spoznal si iz tega pisma, katere snovi rabi rastlina neobhodno za svoje življenje in tudi spoznal, zaradi katerih treh snovi gnojimo rastlinam. S tem sva prišla do jako važnega poglavja v kmetijstvu, namreč do gnojil, o katerih se bova pogovorila v prihodnjem pismu.

Do tedaj Te pozdravlja Tvoj

Ivan Prijatelj.

DOMAČA APOTEKA.

Doktor Fr. Jankovič.

Ne preveč poredkoma vidimo človeka v silnih krčih. Bolečine so tako strašne, da se bolniki v nekaterih slučajih valjajo po tleh. Bolečine izhajajo izpod desnega roba rebra in se širijo proti desni rami in proti križcem. Bolezen opazujemo bolj pogosto pri ženskah kot pri moških, nastopa pa posebno rada pri starejših in debelejših ljudeh. Po krčih se pridruži še rada zlatenica.

Kaka bolezen je to? Dotični boleha na krčih v želodčnem mehurju in žolčnih potih. Sprva se razvije v teh delih vnetje navadno po kataralčnih procesih v dvanajstprstniku, onem delu čreves, ki se drži želodca. Bolezenske kali potujejo skozi špranjo v dvanajstprstniku, skozi katero priteka žolč v čreva, v žolčna pota in žolčni mehur, v katerih se potem vsled zgoščanja žolča razvijejo žolčni kamni, ki se počasi pomikajo proti črevesu. Če je kamen neprimerno velik, žolčna pota pa pretesna, pa se razvijejo taki siloviti krči, ki spravijo okolico v veliko zadrego, ker si ne vedo prav nič pomagati, čeprav jim trpljenje bolnika naravnost v srce reže.

V takem slučaju daj bolniku takoj krepko vplivajoče, nikakor pa ne strupeno odvajalno sredstvo; najbolje je 50 g ricinovega olja na dve porcije; vsake pol ure na desno zgornjo stran trebuha vroče ovitke od lanenega semena ali pa od gomile, kuhanih na sadnem ali vinskem jesihu; k nogam toplo opeko; odpravi vse nepotrebne gledalce in skušaj bolniku sledeči čaj, čegar redno uživanje obvaruje bolnika pred novimi napadi. Čaj mora vsebovati: 1. Črno meto (tudi somrak ali klaš), iz gladišnika, ki ga imenujejo kilovec, repik, tresilka, vsega sveža zdravje; nadalje iz korenin gladeža (bodež, rapuš) in korenin razbarbare ali revnja. Od prvih dveh rastlin se vzame skupno zelišča še enkrat toliko kot drobno narezanih korenin ostalih dveh. Čaj se potem pije samo enkrat na dan na tešče, le v napadu brez ozira na dobo dneva. Za eno šalico se vzame celo jedno žlico zmešanega čaja. Ta čaj lahko z mirno vestjo pri označeni bolezni prav toplo priporočam, ker sem ga mnogokrat preizkusil in se prepričal o njegovi izredni učinkovitosti.

Ti bolniki pa ne trpijo samo od krčev, ampak silno jih mnogokrat mučijo tudi vetrovi. Kar vedno imajo čut, da so do skrajnosti na-

peti, kar jim povzročuje bolečine in ne morejo ničesar uživati. V tem slučaju izvrstno služi drugi čaj, ki pa se ne sme piti v jutru, ampak na večer pred spanjem. Vzemi semena od kopica ali komarača, nadalje od kumine, zelišče od poprove mete in drobno razrezane korenine od zdravilne špajke ali božjastnice, vsakega jednako količino. Dve kavini žlički te mešanice se polijejo s $\frac{1}{4}$ litrom vrele vode, se počaka, da za- kipi, potem se posoda pokrije s pokrivavko, da vleče do $\frac{1}{2}$ ure, nakar se odcedi in vroče izpije. Uspeh je zelo ugoden, včasih naravnost pre- senetljiv. Če se zapira, se k temu čaju, ki se lahko rabi pri vseh sluča- jih napenjanja, lahko doda še lubje krhlike (gadovega lesa, kačjega grozdja, pasjega grozdja, žabjega čemža) v istem razmerju, kot ostale sestavine.

Pri žolčnih kamnih se priporoča nadalje čaj preslice, pelina in grenke deteljice, vsakega jednako množico. V jutru na tešče in na večer pred spanjem se izpije šalco čaja od jedne kavine žličke čaja na šalco vode, kuhanega pet minut. — Veliki sloves uživa končno pri isti bolezni še sledeči čaj: Zelišče rmona (mezincea, škoroceljna, škro- kotca, škrotovca), kardobendikta (Benediktove rože), dišeče vijolice, lubja od krhlike in kamilčnega cvetja v enakih količinah. Pije se kot čaj v jutru in na večer.

Na vsak način se doseže s temi čaji boljše vspehe, kot z vsemi drugimi zdravili, a le pod pogojem, da se bolnik varuje nagle in hlastne jedi, se ogiba bolj slanih, popranih, papriciranih, sploh s kuhinjskimi dišavami pripravljenih jedil, povojenega mesa, klobas, surovega sa- dja, boba, fižola, graha, leče, alkoholnih pijač, vrhnje in po možnosti tudi goveje juhe, ker vsebuje preveč mesnatih snovi. — Naj še dosta- vim, da se čaj od črne mete obnese pri zastaranih pljučnih katarih, oslovskem kašlju, zlatenici in splošni slabosti.

MLADA GOSPODINJA.

Snaženje podob in okvirov. Ko čistimo stanovanje, ne smemo prezreti podob. Le s skrbnim in previdnim ravnanjem jih obdržimo dolgo dobro ohranjene. Podobo obrišemo prahu, nakar očistimo okvir. Upoštevati moramo pri tem tvarino in način izdelave. Lesene, pozlačene okvire po- močimo s čopičem ali gosjim peresom z vinskim kisom, pustimo 4—5 minut, nakar odstranimo raz- močeno nesnago zopet s čopičem, ki ga izpiramo v deževnici. S krpo ne smemo brisati, da ne poškodujemo pozlate. Čopiča se poslužujemo tudi pri vseh rezljanih okvirih za čiščenje prahu. Madeže od muh odpravimo, če jih previdno namočimo s terpentinom in čez nekaj časa ob- drgnemo z mehko krpo. Za politirane okvire vseh barv napravimo zmes iz dveh delov lanenega olja in 1 dela terpentina. S tem navlažimo volneno krpo in obdrgnimo okvir. Nazadnje trdno zbri- šimo z mehko krpo, da dobi okvir lesk. Kovinske okvire obdrgnemo z mehko gobico, ki jo na- makamo v kašo iz stolčene, presejane krede in salmijaka. Usnjene brišimo z gobico, namočeno v bencin. Ne smemo pa delati tega v bližini peči ali goreče svetiljke, ker je bencin silno vnetljiv. Steklo na sliki čistimo z vodo, ki smo ji pridali par žlic špirta. Cunjo moramo vsakokrat, ko smo jo izprali, močno ožeti, da ne pride vlaga do slike. Končno zbrišemo steklo še s trdo zvitim časo- pisnim papirjem. Da podobe na vlažnih stenah ne trpe škode, pritrdimo na vogale narobne strani par cm debele kose plutovine.

Predmete iz gipsa očistimo najlepše z gosto kuhanim škrobom, ki ga namažemo par cm de- belo na pripravljen kos. Čez par ur odstranimo škrob in speremo ostanke s čopičem in mlačno vodo.

Krmljenje piščancev.

Pri nas se precej bavijo z rejo piščancev. Ta je pa le tedaj dobičkonosna, če umemo tako krmiti, da živalice hitro rasto. Zgledna je kurjereja na Francoskem. Tam imajo po vsej državi uveden sledeči preizkušeni način krmljenja. Prvih 14 dni dobivajo piščanci s posnetim mlekom

obrošen ječmenov šrot. Polagoma dodajajo proso in v starosti 4 tednov dobivajo le ječmen, samo zjutraj še omenjeno mehko pičo. 6—7 mesecev stare opitajo in postavijo na trg. Pitanje traja 4 tedne. Tudi iz nekaterih krajev naše domovine se je izvozilo pred vojno veliko kuretine v inozemstvo. Dober sloves so imeli štajerski kapuni. Koliko lepih novcev bi nam lahko vrgla smotrna reja. Skrbeti bi morali, da se uvede po naši domovini enotno plemo. Najbolj sposobna za to je naša domača štajerska kokoš, ki je vajena podnebja in kraja. Skrbeti moramo tudi za zgodnje nasade in izbirati jajca takih kokoši, ki neso velika in lepa jajca.

Navadimo se uporabljati v gospodinjstvu doma pridelano blago in dajamo domačim pridelkom, kjer le moremo, prednost pred inozemskimi. Tako napravljamo hišno in posteljno perilo iz domačega platna. Kako lepi so tudi taki namizni prtji, zlasti, če smo jih okrašili v zimskih večerih z živorobnim šivom. Kako prijetno spimo, če je postelja postelja z domačimi rjuhami. Koliko prihranimo tudi, če uporabljamo v kuhinji domače bučno ali makovo olje. Zavedajmo se, da čim bolj omejimo v svojem gospodinjstvu uporabo inozemskega blaga, tem več koristimo ne le sebi, ampak tudi domovini v narodnogospodarskem oziru in tem izdatnejša je naša pomoč v boju za njen gospodarski razmah.

Vprašanje: Ali se sme cveticam lončnicam gnojiti z umetnimi gnojili? S katerimi in kako? (R. K., Št. IIj pri Velenju.)

Cvetlice lončnice mehko gnojiti tudi z umetnimi gnojili, vendar pa tega na deželi navadno ne storimo, ker imamo domača gnojila na razpolago. Z dobrim uspehom uporabljate lahko v zadnji številki »N. d.« priporočeno gnojilo ali tudi gnojnico. Pred gnojenjem napojimo zemljo z vodo, ne z gnojnico, kakor je bilo pomotoma pisano. Pri umetnih gnojilih je tudi nevarnost, da gnojimo preveč, kar ima ravno nasproten učinek, kakor ga želimo. Cvetlice, ki jih gojimo radi lepega listja, so hvaležne za dušičnata gnojila. Damo jih v obliki gnojnice ali v obliki čilskega solitra. Tega raztopimo v 1 l vode toliko, kolikor zagrabimo s tremi prsti, in s tem zalijemo. Počasi, a dolgo učinkuje roževina. V vrhno plast zemlje v lončku je zmešamo za $\frac{1}{4}$ kavine žlice. Vsebuje dušik in fosforno kislino, ki pospeši zorenje lesa, in tako lesnate rastline n. pr. fuksije, pelargonije i. dr. boljše prezimijo. Fosforne kisline v gnojnici manjka. Damo jo lahko v obliki superfosfata, ki hitro učinkuje. Tudi tega pomešamo med vrhno plast zemlje. Istotako tudi kalijevo sol, ki jo smemo enako prvim dodajati le v malih količinah.

Vprašanje: Kako ohranimo preležano svinjsko meso po leti, da ga nam ne pokvarijo črvi? Kljub previdnemu ravnanju in dobri shrambi, postane meso črivo. (R. K., Št. IIj pri Velenju.)

Meso obvarujemo črvivosti, če zabranimo mesarski muhi dostop do njega. Ta si poišče na mesu mehke dele, kakor so okrog kosti, kjer meso ni tako osušeno, in tu odlaga jajčeca, iz katerih se izležejo požrešne ličinke. To dejstvo moramo že pri soljenju upoštevati in posebno močno soliti mesta, kjer moli kost iz mesa. Ko smo povojeno meso še dobro osušili na hladnem, zračnem kraju, ga shranimo tako, da ne more muha do njega. Vložimo ga lahko v mast ali v presejan lesni pepel. Pred muhami ga tudi očuvamo, če ga trdno ovijemo s časopisnim papirjem, povežemo z vrvico in obesimo na suhem, hladnem kraju. Če hočemo vložiti meso v mast, ga moramo umiti v vroči vodi s krtačo in nato osušiti v peči. Najbolje je, če ga denemo v peč, ko smo vzeli iz nje kruh, in pustimo, da se s pečjo ohladi. Pri tem se meso malo popeče in ga lahko rabimo iz masti za narezek, ne da bi ga poprej kuhali. Vlagati smemo le popolnoma mrzlo meso. Vlagamo ga v dežo, kjer je že par cm debelo masti. Praznine med posameznimi kosi moramo skrbno zatlačiti z mastjo, sicer se naseli plesen in nam meso pokvari. Ko smo vložili vse kose, zalijemo z raztopljeno, a ne vročo mastjo. Z vročo mastjo ne smemo nikdar zalivati, sicer se nam meso skisa. Tudi ne smemo popečenega mesa predolgo kuhati. Ako je preveč slano; spremenimo med kuhanjem parkrat vodo. Za vlaganje v pepel vzamemo dobro zbit zaboj, v katerega nasujemo pepela. Kose vložimo tako, da se ne stiskajo med seboj. Vrh nasujemo pepela, pokrijemo in hranimo na suhem, hladnem kraju od uporabe. Dobro je, če ovijemo pred vlaganjem posamezne kose trdno s časopisnim papirjem.

FANTJE POD VAŠKO LIPO.

»PISMO Z GORIŠKEGA.«

To pismo nam je poslal fant z Goriškega, tam kjer vladajo Italijani: toda glejte, kako živahno se tam gibljejo naša društva! To so fantje! Naš dopisnik nam je poslal tudi sliko domačega društva, na njej je tudi on. Ko smo ga videli, kako je mlad, smo se vsi začudili: tak fant — pa tak razumna pisma piše! — Poslal nam jih je namreč že več. — Za vzgled naj vam bo, štajerski fantje! Mi ga pa pristno pozdravljamo: Bog živi! — Odborniki »Prosvetne zveze« v Mariboru.)

Naša »Prosvetna zveza« v Gorici je uvidela, da manjka dobrih voditeljev, ki bi bili predvsem zmožni voditi društvene večere, ker na teh se člani najbolj izobrazijo. Zato je sklenila letos

prirediti takozvane prosvetne tekme. V ta namen je izdala knjižico z naslovom »Zrna«. V njej je na primeren način obravnavana v obliki društvenih večerov tvarina za letošnje prosvetne tekme. Knjižica je razdeljena na tri dele: prvi, načelno-vzgojni del obravnava bivanje božje, ljubezen do bližnjega, ljubezen do naroda, kaka mora biti prava krščanska družina, kaki odnosi morajo vladati med fantom in dekletom itd.; drugi, prosvetni del obsega pesnike Prešerna, Gregorčiča in Slomška, in krščanska kulturna delavca Mahniča in Kreka; v tem delu knjižice je tudi več Slomškovih in Gregorčičevih pesmi; v organizatoričnem delu pa so pogoji in navodila za pravo društveno delovanje. Tudi članice imajo v tej knjižici par vprašanj, a imajo za tekme še drugo knjižico, ki se imenuje »Kadar rože cveto...«. Špisal jo je dr. J. Jeraj.

Vsako društvo bo moralo prigrleži k tekmam 6 članov ali pa 6 članic. Če se kako društvo k tekmam ne priklasi, se mora opravičiti in navesti vzroke, zakaj ne tekmuje, ker je v nasprotnem slučaju kaznovano ali pa celo izključeno iz »Prosvetne zveze«. Boljše je pa čimeti manj društev, a ta da so dobra. — Vsak tekmovalci si mora naročiti tekmovalno knjižico »Zrna«. Pri društvenih večerih tekmovalci skupno obravnavajo tvarino, voditelj jim razloži težja mesta, na kar se določi odgovor, ki si ga tekmovalci zapišejo in večkrat glasno ponavljajo.

V maju se prične tekme po društvi. V ta namen bode sestavljena posebna komisija, v kateri bodo predsednik komisije, ki ga določi odbor »Prosvetne zveze« izmed izobražencev v okrožju, in štirje člani komisije, ki jih imenuje okrožni odbor. Za vsako društvo je v komisiji tudi društveni predsednik, ki pa v tem slučaju ne sme tekmovali, ali pa si mora izbrati namestnika izmed ostalih odbornikov, da ga nadomestuje v komisiji. Določeni dan, ko se imajo tekme vršiti, morajo biti vsi tekmovalci vsaj četrte ure pred napovedano uro na svojem mestu. V kratkem pozdravu predsednik komisije pojasni pomen tekem in ponovi način izpraševanja. Nato pokliče vsakega tekmovalca, ki odgovori: »navzoč«. Za tem stavi vsakemu tekmovalcu po tri vprašanja iz vseh treh delov knjižice. Ako je tekmovalci odgovoril določno na vsa tri vprašanja, dobi 10 točk, ako je odgovoril določno na dve vprašanja, dobi 7 točk, če pa odgovori le na eno vprašanje, dobi 4 točke. Izpraševanje vsakega tekmovalca sme trajati največ četrte ure. Ko so izprašani vsi tekmovalci, določi komisija končni izid. Oni, ki je dobil največ točk, je zmagovalci. Ako je več enakovrednih, določi zmagovalca žreb. V priznanje dobi zmagovalci diplomu in sme tekmovali za prvenstvo v okrožju. Trije naslednji najboljši dobijo priznalne diplome, vsi pa izkaz o udeleženihih tekmah.

Ko se končajo tekme po društvihi, določi »Prosvetna zveza« dan in kraj za okrožne tekme, ki se jih udeležijo vsi oni, ki so zmagali pri tekmah v posameznih društvihi. Način izpraševanja je isti. Zmagovalci pri okrožnih tekmah dobi primerno nagrado, ostali pa prejmejo diplome.

Ko so končane okrožne tekme, pridejo določeno nedeljo vsi okrožni zmagovalci v Gorico, kjer se izvrše zvezne tekme, katere vodi komisija, sestavljena po zveznem odboru. Zmagovalci pri zveznih tekmah dobi prvenstveno darilo, vsi ostali pa razna druga darila.

Enaka pravila veljajo tudi za članice, le da te obravnavajo vprašanja, vzeta iz knjige »Kadar rože cveto...«.

S temi prosvetnimi tekmami si hoče »Prosvetna zveza« vzgojiti zmogljne društvene voditelje, kar je pač zelo hvalevredno. Mnoga društva še sedaj nimajo primernih voditeljev, ki bi bili predvsem zmogljni voditi društvene večere; zato tudi nekatera društva ne uspevajo tako, kakor bi bilo želeli. »Prosvetni zvezi« moramo biti iz srca hvaležni, da je uvedla prosvetne tekme, ki bodo gotovo vsem društvom mnogo koristile. J. Š.

(Kako krvavo potrebna bi bila taka stvar tudi pri nas, ki smo v svobodni domovini, pa nam društva ne delajo bogve kaj. Glejte: »Naš Dom« je nekako uradno glasilo mariborske »Prosvetne zveze« — tudi ljubljanske, zanjo le bolj na papirju! —, pa ima komaj 2200 naročnikov. So celo taka društva, ki ga niti nimajo ne. Da, res! — Ur.)

KJE JE SREČE DOM?

Cesar na tronu, kmetič na polju,
prosi od Boga si sreče po volji.

Resnica, vse človeštvo goji največ težnje po sreči, katero pa navzlic vsemu hrepenenju in smotrenju le malo kdo najde. Koliko je ljudi, zlasti mladine, ki vidijo srečo edinole v svetu, dom jim je tako pust in tesen, da jih kar v srce bode. V najlepši sliki pa si predstavljajo veselo in lahko življenje v mestu, koder se ni treba peči na njivi ali pa se mazati okoli živine, kako je v mestu lahko človek zmiraj snažen, spočit, lep in srečen. Največ pa je še vredna prostost, ko te nikjer ne nadzoruje skrbno oko očetovo ali materino, greš kamor hočeš, živiš, kakor hočeš; kako je to vendar lušno! Potem pa zaslužek! Kaj so kmečki krajcerčki proti mastnim plačam!

Ali pa je vse to tudi resnica? Ne rečem, da ni tu in tam že kdo v tujini bogat in veljaven postal, če pa je tudi srečen, to pa je drugo vprašanje? Sreča ne viši na razkošni obleki ali na gladko počesanem in napudranem licu, sreča ima svoj dom le v mirnem, čistem in zadovoljnjem srcu.

Kakšno srečo pa navadno prinesejo iz mesta? Prvič zaljubljenke roke, prazne žepe in težko vest. Koliko deklet si bi še lahko danes doma veselo prepevalo, ko bi si ne bile šle iskat svoje sreče tja,

kjer je ni. Boljše je jesti doma črn kruh z mirno vestjo, kakor po svetu s kakšnim boljšim grizljajem oškodovati svojo dušo. — Poslušajte, kako se je pred nedavnim izrazil o tem neki moj prijatelj iz Srbije, ki pozna mestno življenje skoz in skoz: V Zagrebu čistost že umira, katere pa se podajo v Beograd ali Sarajevo, tam pa vsaka čistost, zaradi premnogih zank, mora umreti. Zato bi svetoval vsakemu dekletu, kateremu je lastna sreča mila, naj je ne hodi iskat v tujino, svet za vsakega nima sreče. Jaz pravim iz svoje izkušnje: »Najbolj srečen je tisti človek, ki še nikoli sveta videl ni in se z vso ljubeznijo oklepa le svojega doma. Svet ti samo življenje in srce zastrupi, da kakor jaz, nikjer več zadovoljnosti ne najdeš in si le nekakšen suženj mamljivega sveta. — C. M. — Ribnica na Pohorju. (No, no! Z Vami pač menda ne bo tako bridko, da nikjer ne bi našli zadovoljnosti več! In suženj mamljivega sveta! Fantu od fare kaj takega ne verjamem. — Ur.)

LEPOTA KMETSKEGA DOMA.

(Ta članek nam je poslal Ljudevit Domanjko iz Zihlave, p. Sv. Jurij ob Ščavnici kot odgovor na tekmo, ki smo jo razpisali na članek vlč. g. župnika Gomilška v aprilski številki. Njegov članek je doslej med najboljšimi, kar smo jih dobili. — Kaj pa drugi? — Ur.)

Ali ni že tudi Tvoja duša kdaj doživela svetlega in veličastnega trenutka, ko si spoznal lepoto svojega kmetškega doma? V onih rosno nežnih svitih majniške jutranje zarje, ko svetlo solnce ljubeznivo ozarja in poljublja oživljeno naravo. Takrat, ko vse klije in brsti, raste in živi, cvete in se veseli. O, kako čisto veselo napravljaj mlademu srcu delo sredi vsega tega cvetja in zelenja!

Kaj pa potem, ko se živo zelenje slovenske njive izpremeni v suho zlato? Kako pač takrat bliščijo in migljajo ljubi solčni žarki po lepi slovenski zemljici! In mladi fant! — Prišel je v svoj življ. Koža se mu izpremeni v temnorjavi baker, po katerem se pretakajo celi potoki vročega znoja, ki ga tako hlastno hvaležno srka mati zemljica. — Kako opojne melodije se razlivajo širom slovenske krajine, ko se ob prijetnih poletnih večerih zliva v en sam akord veselo fantovsko vriskanje in prepevanje in še pepekdikanje prepelic in cvrčanje murnov in še sto in sto glasov.

Ko pa pride tisti čas, da začne narava svoje barve bogato prelivati v vseh mavričnih izpremenih; ko zapljuje preko naših ljubih goric idilični glas klopote, vabeč slovenskega fanta k naj-vešečjemu delu vsega leta, k trgatvi: ali si že kdaj premišljeval vso poetično lepoto slovenskega kmetškega doma, ki je združena z njegovim vinogradom? Ali razumeš vso prelesto lepoto, ki odseva tako živo iz zatega grozdja? Pa še različno drevje se priklanja Tvoji sreči in s svojim zlato rujnim sadjem povečuje lepoto Tvojega doma.

Koliko čiste lepote se naužije Tvoja duša spet takrat, ko bel prt pregrne zemljo. Na milijone in milijarde biserov in demantov iskri in blišči širom ravnega polja in valovitih gričev, ko jih radodarni Stvarnik oblije s svojo mogočno lučjo. Kar vid Ti jemlje tako bogastvo!

Pa bi silil v mesto lepote iskate! Kje pa najdeš v mestu vse take in enake vrve čiste lepote? Nikjer! Vse izumetničeno, vse ponarejeno! Človeku pa napravljaj pravo veselje samo lepota, ki je naravna, neprisiljena.

Že iz letnih časov samih izvira toliko čiste lepote, kaj še le, ko pridejo oni prazniki, ki jih prinesejo ti letni časi? Kakšno veselje, kaka sreča navdaja mlado srce ob božičnih jaslicah, koliko blažene lepote je skrite v smehljaju božjega Deteta! — Koliko nebeškega miru in svete lepote spet občuti Tvoja duša takrat, ob največjem prazniku cerkvenega leta, o Veliki noči, ko Kralj miru praznuje svoje zmagovalje! Takrat, ko se vsa Vaša družina zbira okoli velikonočnega blagoslova, ko si delite pisane pirhe, želeč si vesele praznike. —

Vse te mogočne vrele čiste lepote hočeš pustiti in siliš v mesto, misleč najti tam nebesa! O, varaš se! — Tukaj pa, koliko veselja, koliko lepote srečaš na vsak korak! O, ljubi vendar ta svoj lepi dom, ta preljubezni domači kraj, ne zapusti ga, bodi mu zvest do smrti!

Ljudevit Domanjko, Zihlava — Sv. Jurij ob Ščavnici.

Kaj dela pohorski fant? Kakor vsi drugi, ima tudi on različna dela. Ne manjka mu veselja, pa tudi žalost ne gre kar mimo njega. Glavno njegovo delo je na polju in v gozdu. Spomladi, ko je setev končana, jih gre veliko z drvarji na planine, da tam sekajo les, ga spravljajo in tako služijo potrebnemu denar. To traja do junija, ko je najboljši čas za sekanje iglastega lesa. Potem se pa začne za fante novo veselje: prišel je čas prve košnje. Saj ga ni človeka, ki bi ne šel vesel na senožet ali pa še nemara kator zapel. Tedaj pač pojejo in ukajo, da je veselje. Ako je vreme lepo in toplo, hitro mine prva košnja, za njo žetev in druga košnja trave. Sedaj pa začnejo mlatiči svoj pika-pok, slamo kvišku, zrnje v kot. Tudi pri mlatiči fantje pridno pomagajo. Ko nastopi zima in zapade sneg, vozijo na saneh plohe na žage in skladišča ter tako rešijo vprežno živino precejšnjega trpljenja. Tudi drv se veliko vozi z lašno močjo. — Kateri pa ima čas in veselje do športa, se za zabavo vozi na smučah, da se sneg kadi za njim po bregu navzdol. Na izlete hodijo fantje največ na planine, saj jim nudijo dosti svežega zraka in razvedrila. Najbolj veselo je na

planini meseca avgusta, ko kosijo vouk ali planinsko seno. Takrat je največ ljudstva na planini. Tam pase pastir svojo žvājgo (čredo) in trobi na pastirski rog. Tu vidiš lovce v kratkih hlačah in zelenih nogavicah, ki gredo na lov ali pa so kot pazniki nameščeni po planinah. Visoko na nebu pa kroži orel in z bistrim očesom zalezuje svoj plen. Tu gor hodijo fantje nabirat ariko in encijan, ker imata oba veliko zdravilno moč. Nazaj grede pa pojejo pesem: »Na planinci pa rožce cvetijo«. To pesem poznajo po vsej Sloveniji, vendar jim nikjer ne prihaja tako od srca kot nam planincem. — Sedaj pa naj tudi Haložan pove, kaj dela; saj ga še tudi ni bilo slišati.

Fant iz Vitanja.

Sv. Peter pri Mariboru. Prosim, da mi ne zamerite, da se tudi jaz enkrat oglasim ter upam, da tega pisma ne bode te vrgli v koš. Ker sem še nov naročnik, sem še precej plah in boječ. Mislim sem si, enkrat se bo treba oglasiti tudi od Sv. Petra, ker drugače bi g. urednik mislil, da vsi spimo. To pa ni res! Društvenega doma še nimamo, a upamo, da bo danes leto že stal. »Naš doma« mi zelo ugaja, posebno povest. Tudi uganke sem tuhtal in reševal, a bojim se, da ne bodo pravilno rešene. Prosim, da mi ne zamerite moje nerodne in slabe pisave. Prav priščne pozdrave Vam pošljam

Jože Cvikel.

Libelič pri Dravogradu: Arnold Koren, Sp. Gorče: Z veseljem sem sprejel »Naš doma«. Saj človek ob nedeljah itak ne ve, kaj bi začel. Tukaj ni društva, fantje se zanimajo bolj za ples, da obutev trga in denarce zapravljajo, zraven pa potrebnih reči nimajo. Sem že skušil, da plesna in vinska družba je hudičeva služba. Zato rajši čitam »Naš doma«, si najmanj zapravim (prosim, oprostite mi, da Vam ne pošljem takoj denarja; tekom 14 dni bom poslal za vse leto. Prosim, pošljite mi tudi račun, če se mora za uganke in pismo tudi plačati; Vam bom poslal vse skupaj). — No, no! Taki oderuhi pa nismo. Novih naročnikov nam dobite, pa Vam bomo hvaležni! Urednik), Pošljite mi kmalu »N. d.«. Ko bi bil večji in bi imel na naslovni strani sliko, da bi bila lipa na sredi vasi in cerkvice, pod lipo pa nekaj fantov in dekle v narodni noši, eden pa čita »Naš doma«, zadaj pa vzhajajoče sonce. (To je dobra misel. Upoštevali jo bomo za prihodnje leto; letos je že težko spreminjati. Ur.)

Morje pri Framu: Res lep je »N. d.« in zanimiv; le pošljite nam ga zopet, pa bolj o pravelem času kot zadnjega. Jožef Koren. (Dobro ste nas podregnili!)

Sladka gora: »N. d.« mi zelo ugaja, le premajhen je. Da bi se mu bilo mogoče »porediti« od 16 na 32 strani! Miha Kamplet.

Sladka gora: List mi zelo ugaja, zato ga čitam z največjo vztrajnostjo. Najbolj mi ugaja povest in gospodarski nauki; največ pa me zanimajo uganke. Martin Čakš.

Ribnica na Pohorju. Sprejmi, dragi »Naš dom«, še nekaj besedice z zelenih pohorskih planin. Dika vsakega doma, tudi »Našega doma«, so v prvi vrsti krepki in za vse dobro dovezetni fantje ter brhka in čednostna dekleta. Kakšna pa so naša dekleta? Zdrava, krščanska, brihtna in delavna. Ko bi jih ti videl, s kakšnim veseljem in navdušenjem se oklepajo, pod vodstvom nad vse poštvovalnega č. g. voditelja, Dekliške zveze, Marijine družbe, in s kakšnim užikom čitajo dobre knjige, katere jim nudi izobraževalno društvo v bogatem številu, bi jih ne bil samo vesel, še toplo pohvalil bi jih. Še bolj pa se ti bi prikupile, ko bi zvedel, kako znajo nekatere agitirati in razširjati dobre časnike. K temu pa jih še krasi pobožnost. Res je tudi pri nas slišati: »Uh, kako je dandanes mladina nora, sam napuh in prevzetnost je je!« Ali je res tako? Hvala Bogu, ni še hudega! Resnica je, da se tu in tam najde kako steblo ljulike med pšenico, toda ni ga kraja, ki bi bil popolnoma čist. Naša dekleta ne zvrčajo kozarcev in ne sučejo po cele ure »ščolnom« brk po gostilnah; tudi še ne kadijo cigarete. Za kronce, ki bi jih morale dati za podplate, ki se na plesih zbrusijo, si rajši kupijo kakšno lepo knjigo, ali pa si naroče dober časopis. Lepo oblečene so že tudi rade, da pa ta frfotila ne zletijo preko mej, zato pa že naše pametne matere poskrbijo. S pobožnostjo, poslušnostjo in spoštovanjem do staršev jim je tudi nekaj strah prirojen. Morda se boje svojih mater, morda Boga, ali pa obeh. Dobro znamenje! Posebno še naše matere pazijo, da se v prostih urah nikamor ne izduhne, ne da bi povedala, kam? Poštene šale in besede ti naše dekle ne zameri. Sploh naš kmetijski rod zlepa ne pozna zamere. Gotovo in jadrno zdrkne pa v ta krop oni, ki bi naperil kritiko zoper vero, duhovnike in Cerkev; za takšno laži-robo v naših hišah pač ni kota, še manj pa v srcih naših poštenih in vzornih deklet, fantov, mater ali očetov. C. M.

Studenice pri Poljčanah. Z mnogim veseljem čitam »Naš doma«, posebno povest in zanimive članke škofa Antona Martina Slomška. Komaj že čakam, da dospje; ga takoj popolnoma prečitam. Naše prosvetno društvo »Slomšek« ima drugo nedeljo v mescu svoj mesečni sestanek, ki se ga vsi člani z veseljem udeležujejo. Lansko leto smo jih imeli 11. Gospod župnik nam čitajo cerkveno zgodovino iz starih časih in od rimskih cesarjev, kako so preganjali kristjane. Dekleta in fanti zapojejo kako pesem, nato sledi še kaka deklamacija. Nimamo svoje dvorane, pa so častite sestre Magdalenke tako dobre, da nam prepušajo eno hišo popolnoma zastoj, v kateri se zbiramo in predstavljamo kako igro. Iskrene pozdrave: gg. uredniku in upravniku, vsem naročnikom in čitateljem »Našega doma«.

Ivan Kitek, Hrastovec 62.

Ksaverij v Sav. dolini: Že v duhu gledam, kako frči ta list v koš, ker ne spadajo — po mnenju drugih — moje čečke med svet. Pa naj bo, vsaka stvar se po vrednosti ceni. Zato pa prosim, ako mi boste odgovorili, skrivajte me na ime: »Dolarjev Inko«; zanašam se na Vas. Prosim torej, če bi bili tako dobri, da bi tudi fantje smeli samostojno nastopati pod imenom »fantovski kotiček«. (»Kotiček« bo premajhen. — Ur.). Tam se bomo zbirali, pogovarjali in izobraževali; nakar prosim sodelavcev višjih slojev. Prosim tudi, ako je mogoče vrvati pod različne članke: izreke, pregovore umnih mož; bilo bi koristno. (Zelo pametno! Samo da uredniku prerado prostora zmanjka. Ur.). »N. d.« se mi je splošno priljubilo, da smem reči: v tem napredku bo čez nekaj časa kakor krog ožjih prijateljev in prijateljic. Takrat bo prijetno in veselo, kajne, g. urednik? S prisrčnim »Bog živi!« — Dolarjev Inko. (Za prihodnjo številko le zopet kaj!« Mnogo pozdravov! — Ur.).

Fantje, ki ste poslali predavanja na razpis v aprilski številki (po načrtu vlč. g. Gomilška)! Dobra bomo tekom leta objavili. Lahko pa jih še vedno pošiljate!

SLOVENSKO VITANJE.

*Slovensko Vitanje leži
Na južni strani pohorski.
In šest občin v oblast' ima,
Slovenci tukaj smo doma.*

*Tu v Vitanju sem jaz doma,
Tu vem, da vsakdo me pozna,
Slovensko pojem, govorim,
Nemškutarije ne trpim.*

*Prekrižati se ne sramuj!
Duhovnikov ne zaničuj!
Le v cerkev hodi zmirom rad!
So me učil' slovenska mať!*

*Oh ti dežela štajerska
In ti župnija vitanjska,
Pozdravljena mi bod' črez vse,
Ker tukaj dom Slovencev je.*

Kmetški fant Jožef Potočnik.

Bobovo v Srbiji: France Paušer, orožnik: »Naš dom« mi je ljub gost v Srbiji. Zelo mi ugaja, ker prinaša razne poučne, prosvetne in druge članke. To je znak, da naša mladina po zeleni Štajerski z vso resnostjo hodi po potu ljudske prosvete. Upam, da najdem tudi med Slovenci v Srbiji naročnikov. Bog živi! (E., štajerska mladina, slišite, kako vas hvali?! Dobro, da ne ve, da je po vsem Štajerskem komaj 2000 naročnikov na »Naš dom«. Če bi prijatelj Paušer to vedel, vas ne bi bil hvalil, ampak za ušesa prijel. — Ur.)

Osijek 1. Kokotova ul. 18 — Jurij Prapor: Prosim, oprostite pisavi! Slovenski fantje in dekleta so pač lahko ponosni, da imajo tak list kot je »Naš dom«. (Ali čuješ, Ti nezadovoljni fant iz Vitanja? — Ur.) Hrvati kaj takega nimajo, čeprav jih je več. Slovencu, ki pride na Hrvaško in je vaju lepega društvenega življenja, je ravno tako, kot bi prišel iz toplega zapečka v hudo zimo. Fantje, delajte v društvih! Bog živi! (Le oglasite se še! Pozdravljeni! — Ur.)

Sv. Bolfenk v Slov. goricah. Odkar »Naš dom« ponovno po vojni izhaja, še ni bil tako zanimiv, kakor je tekoči letnik. Sem namreč njegov naročnik, odkar zopet prihaja med slovensko mladino, pa mi še ni nikoli tako ugajal kot letos. Po vsebini je postal tako raznovrsten, da ustreza res vsem željam naše mladine. Kdor rad povesti bere, mu je ustrezno s »Klobukom gospoda župnika«, spet drugi imajo na željo druge reči na razpolago, tudi ugankarjem, zlasti začetnikom je povoljno ustrezno. Glede ugank sem mnenja, da je prav dobro in koristno za mladega človeka, da malo tuhta, misli in študira; iz tega se namreč marsikaj nauči. Je tudi zdravo, da si glavo malo ubija; kajti pri težki uganki pride do spoznanja, da je treba mnogo čitati, veliko znati, zlasti pa si vse dobro zapomniti. Smer, ki jo je začrtal »Naš dom«, je čisto pravilna. Kaj pomaga, vedno pisati in čitati o potrebi izobrazbe, organizacije, splošne kulture in prosvete sploh; veliko bolj pametno je, da pišemo o življenjskih skušnjah, o tem, kar vidimo in slišimo okrog nas; kako posebnost iz naših krajev; kako zgodbico, ki se tiče zgodovine domače vasi; kak poseben dogodek, ki ga ne bomo nikoli pozabili v svojem življenju. Zelo zanimiv bi bil tudi odlomek iz katerega dnevnika, ki ga marsikaj fant ali kak deklica piše zasebno v svojem življenju, o raznih žalostnih in veselih dogodkih, ki jih doživi. Sem pristavim, da je zelo priporočljivo in obenem koristno za mladega človeka, da piše svoj življenjski dnevnik. Kako zanimivo je, take stare dnevnike čitati! Rajši jih berem kot kako povest: zato, ker kar sem pisal, sem tudi sam videl in doživel. Da, dnevnik je sploh nekaj praktičnega; kolikokrat se lahko ogne kakim negotovostim radi datuma in kakšnim pomotam! Posebno pri gospodarstvu je zelo važno, si vse dobro zabeležiti. Da pa bomo imeli

veselje, zato se zdaj mladi navadimo pisati, kajti stari ljudje že nimajo več veselja do pisanja in nekateri sploh ne znajo, zato, ker se mladi niso učili. — Fantje! Vaša lipa se je posušila in zato jo je g. urednik podrl in si menda ž njo po zimi zakuril. Pač niso imele koreninice dovolj vlage in tako je morala usahnuti. A nič ne de. Saj lani itak ni trebalo dosti sence, ker je bilo celo leto bolj mokro in malo vročine. Tudi letos bo baje bolj deževalo, kakor pravijo vremenski preroki po naših krajih, a jaz jim ne verjamem, ker samo Bog ve naprej, kako bo. Zato pa se bomo polastili kar celega »Našega doma«, razen onega kottička za vrtnarice in gospodinje. Če bo kak šopek rožic vmes, ne bo škodilo našemu listu, ampak še prijetno bo dišalo po »Našem domu«. — Toliko za enkrat! Gospod urednik! Prosim! Pač okorna je roka, ki to piše, izdelana od težkega kmetijskega dela, tudi slovniških napak bo menda precej, a pisal sem iz dobre volje in veselega srca. Pozdrav vsem slovenskim fantom in tudi Vam, gospod profeso!

Cvetko Bišanski.

JUNAŠKA SLOVENSKA DEKLETA!

Deset let je, kar ste izvršile največji čin naše zgodovine: ko ste hodile od hiše do hiše in izpolnile veliko besedo največjih sinov slovenske matere: dr. Kreka in dr. Korošca — ko ste zbirale podpise za majniško deklaracijo in je šel vihar po naši zemlji: neodoljiva volja za narodno svobodo in srečno Jugoslavijo.

Ko bo pisala zgodovina čez stoletja o naši dobi, bo pisala o naših slovenskih dekletih, ki so doma odločile boj našega naroda, medtem ko so fantje krvaveli na bojnem polju. Za spomin na 30. maj 1917 je izdala Jugoslovenska Matica krasno pismo, da si ga stavi v okvir vsaka slovenska hiša. Čast slovenskim dekletom, ki ste nosile prapor svobode kakor sv. Ivanka Orleanska, in vroča želja, da postane tudi današnji deklinski rod vreden deklet iz leta 1917!

DEKLIŠKE GREDICE.

NAŠIM ORGANIZIRANIM DEKLETOM.

Z zanimanjem prebiram vedno »Naš dom«, toda z večjo radostjo še-le takrat, ko najdem vzpodbudnih člankov in dopisov izpod peres naših organiziranih deklet, ki tako lepo opisujejo deklinski vrtec — vrtec srca. O, dal Večni, da bi te plemenite misli ne ostale samo na papirju, temveč se kmalu uresničile!

A težko je, — le priznajmo si, hoditi ravno pot, tudi najbolj utrjeni mladenki. Lahka, prijetna pa je vkljub vsej strmini in bodečemu trnju, ako svoj pogled upremo v luč, ki razsvetljuje črno temo, v sveti, čisti in brezmadežni vzor. In baš cvetoči maj nam nudi dvoje vzorov; pravim dvoje čistih, svetih, brezmadežnih vzorov.

Glejte, najlepši vzor, Njo, o kateri veljajo besede: »vsa si lepa, vsa si sveta, vsa brezmadežna« — naša majniška Kraljica. Vem, da ji pridno spletate venčke — na šmarnični oltar; a to ni dovolj. Najlepši venec ji podajmo, ki ga bomo spletle s posnemanjem njenih visokih kreposti.

Toda še na nekoga se nam je ozirati, to je naš drugi vzor, ki je nalašč za nas organizirane mladenke. Saj vem, da poznate vsaj po imenu francosko junakinjo Ivano d'Arc; pa premalo še poznamo devico Orleansko, ker jo tako malo posnemamo. Cerkev jo je ovenčala s svetniško glorio, ter ji dala čast oltarja. Kot tako so si jo naše deklinske zveze in sploh vse slovenske mladenke izvolile za svojo zaščitnico. Mislim, da je torej naša velika dolžnost, da svojo zaščitnico, katere ime smo slovesno zapisale na svoj deklinski prapor, posemamo v vsakem oziru.

Bilo bi preobširno opisovati njeno vzorno življenje; pa povdariti moram njeno nepremagljivo domovinsko ljubezen in njeno neupogljivo, krépkó voljo, ostati poštena in nedolžna. V veliki nevarnosti, kot je bila med razuzdanim vojaštvom, je čuvala svoje telo kot prelepo skrinjo, v kateri je ohranila dragoceni biser člevišta nedotaknjen. Vzemite v roke njen življenjepis in berite, premislite, prevdarite ter sodite in primerjajte svoje ravnanje z njenim. Prepričana sem, da bomo v takem razmišljanju našle na sebi marsikaj, kar pač ne pristojá mladenki, ki je vstopila v njeno armado.

Vsekakor bi bilo pač primerno, da bi naše DZ slovesno počastile praznik svoje zaščitnice. Plemeniti Ivanin duh naj živi med slovenskimi dekleti, rodi naj mnogo slovenskih Ivank. Kaj si

moremo želeli lepšega, kot da bi se nekoč mogel ponašati tudi slovenski narod s tako junakinjo kot je in še bo skozi stoletja ponosna na njo francoska domovina. Slovenke! Tekmujte med seboj! V plemenito tekmo vas poziva — dekle iz ptujske okolice. (Žal, za zadnjo majniško nedeljo je članek prepozen. Zato sem tisti odstavek izpustil! — Ur.)

MOJI SPOMINI.

Vesele so urice deklških pomenkov na zeleni trati, odkoder ti udarja poreden deklški smeh. Vse pride ob teh sestankih na vrsto, vsakdanjosti, sanje o bodočem; pritihočajo se spomini, sedaj podobni blaženim solnčnim žarkom, zopet slični nemirno begajočim oblakom, nekateri so že obledeli, da jih iščeš kot svojo zvezdo na nebu, medlo razsvetljenem od mesečine.

Tudi me, kar nas je krog »Našega doma«, se malo počijmo in razvedrimo, svetovala bi, da se snidemo v deklškem vrtcu, saj gospod urednik nas ne bodo pregnali, k večjemu samo malo skupaj potisnili, in za poletje lahko, da nam še celo vrtno lopico postavijo, ker so videti precej ljubeznivi in naklonjeni.

Nekje v bližini vrta naj fantje omislijo čebelnjak in tam čebele pasejo. Na pašo že smejo njihove živalce na naš vrt; seveda se morajo potem v jeseni spomniti, da so dekleta prijateljice sladkega medu.

Nekaj smo se spotoma pogovorile in ako vam je ljubo, pričnem z nekaterimi svojimi spomini: Ko sem hodila še s šolsko torbico in precejšnjim kosom kruha v njej v šolo, od katere me že domači furež ni ločil, takrat sem dobila neke »Naš dom« in čitala v njem razna poročila društev. Ugajalo mi je, da so dekleta govornice, gledala sem v njih kraljičine iz pravljic.

Izobraževalno društvo z društveno knjižnico se je kmalu osnovalo tudi pri nas, glavna moč so bili fantje. Prav ponižno sem hodila med odraslimi po knjige. Včasih sem slišala: »Ta knjiga je lepa!« Prosila sem seveda knjižničarja za dotično; ta pa me je popolnoma uradno zavrnil: ta ni za tebe. Seveda sem bila na skrivnem precej huda, a kaj sem hotela!

Ze v vojnem času se je ustanovila Marijina družba; to je bilo veselja, pa tudi govorjenja in kritike! Iz Marijine družbe je vzcvela Dekliška zveza. K prvemu sestanku je prišlo precej deklet, mnogo jih ni bilo več na svetlo, niso bila ugodna tla za vse. Za prve sestanke so bili za sladkor govori, prepisani iz »Našega doma«. Določena sem bila tudi, da nastopim. Kovala, pisala in pridno črtala sem, končno sem spravila v red, kar sem želela in še odlomke pesmic sem vpletla, da bi bilo bolj živahno in navdušeno. Pri sestanku pa — oh! Srček je vedno bolj utripal, čim bližje je bilo nastopu. Med govorom mi je bilo vse temno, nič nisem videla; sicer so nas preč. g. župnik učili, da si med govorom predstavljajmo, kakor da imamo pred sabo same zeljnate glave. Čudno, saj te mi memo; tukaj se mi je pa zdelo, da bodo one mene; bilo me je strah pred njimi, da sem trepetala. Sklenila sem zatrdno, nikdar več javno govoriti; sklep sem č. g. voditelju zaupala, na kar se mi še celo smejejo. Prišlo je do volitve in od takrat sem odločno nasprotna ženski volilni pravi. Med ženskami dva tabora in za nameček še dekleta, ki za nobeno stranko niso odločene. Žal, da morajo te boje najbolj čutiti gg. voditelji.

Za danes končam. Z Bogom, tovarišice, do zopetnega svidenja Vaša Tončka iz Poljčan.

Dekletu iz ptujske okolice in drugim, seveda tudi fantu iz Banata: Ne slutiš, Ti sestra iz ptujske okolice, kako sem se Te že zbala, ker so me gospod urednik postrašili, da me boš za ušesa. To bi bila smola zame, da bi bili gospod urednik blag in potrpežljiv, pa Ti huda. Res, novo življenje smo zaživeli krog »Našega doma« in gospodarju bo potrebno prav veliko škarij, da mu deklški vrtec ne zavzame vsega maloobsežnega doma; taki hišni gospodarji navadno pravijo, da od samega cvetja tudi ni mogoče živeti. Temu upravičenemu mnenju bi gotovo pritrdila zavistna sestra od Sv. Lenarta iz Slov. goric; to že potrjuje s tem, da nič ne pride na svetlo. Veš, kaj praviš pri nas onemu, kateremu se ne ljubi dela? Lenartovo tablico ima! Menda je nimaš tudi Ti? Nič se Te ne bojim, ker me ne poznaš. In Ti, Rozika iz St. Ilja, le vzemi še pratiko ter kliči iz nje dekleta kar po imenu, gotovo se Ti na klicanje oglase. Ampak to, to, da fant iz Banata pohvali, to dobro dé. Take pohvale in še iz tako daljega kraja sem pa prav zares vesela. Ne poznamo se sicer osebno, toda po mišljenju, in »Naš dom« je kakor »telefon«, ki služi našim pomenkom. Prav ima Joško, da kara domače fante, ker so tako tihi, saj jih »Naš dom« vendar kliče k samemu veselju, a ne v bitko. Seveda, eden je šel v prvi številki v boj. Ne vem, ako si ni bil dotični fant prej pošteno mero pelinovca privoščil, ker je bila tako grenka vsebina njegovega pisma. Ubogi gospodje, ki so bili deležni pelinovca! Vsem, prav vsem pošlila iskrene pozdrave izpod zelenega Boča — Tončka iz Poljčan.

Veržej. Čvrsto se gibljemo, dasi ne pride veliko v javnost, kar delamo v naši Dekliški zvezi. Mesec za mescem redni sestanki v župnišču. Petkrat na leto večja prireditve v prostorni gledališki dvorani v »Marijanišču«; pred vsako večjo prireditvijo ena ali po potrebi več sej pod načelstvom vlč. g. duhovnega voditelja, pri kateri se odbor z vso resnobo posvetuje o bodočem delu, kako pri-

praviti to ali ono nameravano prireditve, kako širiti dober tisk, vplivati na mladino, da ne zabrede na stranpota in še mnogo drugega. Od novega leta smo priredile izven mesečnih sestankov tri gledališke predstave. O pustnem času za smeh, v marcu lepo uspeli »Materin dan« in na belo nedeljo vzpodbudno igrano »Domovina«, ki tako značilno opisuje nevarnosti, katerim je mladina izpostavljena v tujini. Dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla, pa bomo slovesno praznovali 5 letnico posvetitve Dekliške zveze Srcu Jezusovemu, in sicer dopolne s slovesno službo božjo in obnovitvijo posvetitve ter skupnim sv. obhajilom; popoldne po večernih pa v dvorani »Marijanišča« s slavnostnim govorom, z akademijo in s prekrasno 5 dejansko igrano »Fabiola«, izza časa preganjanja kristjanov. (Igra je novost, doslej še ni bila na naših odrih.) Kako nam bo uspela, vam še poročamo, kakor tudi o drugih načrtih, ki jih imamo za to leto, kot n. pr. velik misijonski dan in drugo. (Tončka se je le spomnila na »Naš dom«. Zdaj pa si bosta zvesta prijateljka, kajne?! — Ur.)

Pismo s Sladke gore. Ljube deklice! Ako ne bi gospod urednik povdarjal, naj bi se dekleta vzbudila, da ne bi bilo treba moškim okapati in pleti »dekliškega vrteca«, ne bi se še bila oglasila, kajti vem, da jih je mnogo razumnejših in izobraženejših od mene, da bi mnogo lažje kaj izpodbudnega napisale, kakor jaz, vendar si dovolim poslati nekaj vrst za »dekliški vrtec«. — Hvala ležne smo dekleta lahko iz srca, da imamo tudi me priliko, na posebnih mesečnih dekliških sestankih slišati, česar je treba nam za srečno bodočnost in izobrazbo. Veliko lepih misli in krasnih načrtov počiva tudi v dekliških srcih, ki ljubimo Boga in dom. Eno tako misel bi Vam rada razodela, in sicer v obrambnem delu. Pokazala bi Vam rada, kaj naj branimo, posebno me slovenska dekleta: 1. Pred vsem ohranimo svoje dekliško poštenje. Pošten glas seže v deveto vas. Same dobro veste, kaj je dekle brez poštenja. 2. Braniti moramo naš materni jezik. Naše mladenke mnogokrat pridejo tako daleč po svetu. Njihove lepe lastnosti so vzrok, da si jih tujci žele v zakon. Katerakoli se vda tujcu, je za vedno zgubljena za naš narod. Na tisoče ljudi vedno izgubi naš narod po ženitvi s tujci. Nemka, ki vzame Slovenca, vzgoji otroke nemški, zakaj Slovenka ne tako? — Tako, dekleta! Zdaj pa se še druge oglašajte! Nič se ne bojte! Sedanji urednik »N. d.« je bil tudi nekdan mlad, neizkušen začetnik v pisateljevanju. Pošiljal je spise v razne liste in marsikaj so mu uredniki spremenili. On pa si je mislil: Urednik bo že bolje vedel, kot jaz, ki sem šele začel pero sukati. In pazil je natančno, kakšne reči urednikom ne ugajajo, kako se morajo vrstiti besede v stavkih, kakšne oblike niso pravilne, kje se delajo vejice, podčepke, pike in drugo tako smetje. Pri tem se je mnogo naučil. Tako ravnajmo tudi mi, tedaj bo dopisovanje v »N. d.« za mlade dopisnike šola! Ostanite zdravi, na svidenje do prihodnje številke. Zofija s Sladke gore.

Slovensko dekle iz Zagreba. Prav nobenega poročila ni od tukaj. Vendar se vrši tudi tu veliko dobrega, lepega in vzpodbudnega. Slovenska dekleta imamo vsako drugo nedeljo v mesecu sv. mašo, skupno sv. obhajilo s slovenskim petjem; popoldan večernice; četrto nedeljo zasebni sestanek Dekliške zveze Slovenk. Pod vodstvom čč. sester smo uprizorile igrano »Roka božja« 18. 4. na veliko zadovoljnost gledalcev. »Naš dom« je tukaj slabo razširjen. Obljubim pa za Novo leto tudi lepo število naročnic. Mnogo deklet čita »Bogoljub«-a, »Glasnik Srca Jezusovega«, »Katališke misijone« in »Vigred«. Pozdrave vsem dekletom Slovenije. Prihodnjič kaj več.

Sv. Barbara v Halozah. Iz vseh krajev dobivate dan za dnem pisma o gibanju fantov in deklet. Le iz naših haloških gričev ni nič slišati. Gotovo mislite, gospod urednik, in dekleta tam prek na polju, da v Halozah ni mladine, in če je, spi spanje pravičnega. Pa temu ni tako, živinjo pač tudi mi tukaj, čeravno se nam je že od nežne mladosti boriti s to rumeno težko ilovico. Da, že v zgodnji mladosti mora naša mladina okušati grenkost življenja. A vzlic temu zna biti tudi pošteno vesela in se tudi zaveda, da živi v času večjega umskega napredka. Imamo namreč dokaj živo izobraževalno društvo, kjer se pa po večini zbirajo le fantje, le včasih vzamejo med se tudi dekleta-igralke, a to se zgodi malokdaj. Ti nam priredijo tuintam igrano, po kateri se razveseli naše telo in razvedri naš um. Pa s tem res ne moremo biti zadovoljni, ker mladina potrebuje danes več in več umske izobrazbe, ki jo lahko dobi tudi preprosta kmečka mladina, ne da bi ji bilo treba obiskovati višje šole: to so dobro organizirana društva, dekliške in fantovske zveze. Tako organizacijo zlasti za dekleta pogrešamo mi. — Januarja nas je bilo tudi od tukaj nekaj na tečaju v Ptuj: tam smo prišle do spoznanja, da so dekleta brez dobre, prave organizacije pomlad brez solnca. Takrat smo sklenile, da gremo na to, da se čimprej tudi pri Sv. Barbari ustanovi tako potrebna dekliška zveza. A do danes še ni prišlo do uresničenja, ni ga pač voditelja ali ustanovitelja. Tisti, ki bi naj imeli pred očmi procvit svoje mladine, tiho in mirno uživajo svoj sicer zaslužen prosti čas, a za blagor mladine bi bilo tudi dobro, kaj storiti. Ker ravno dobra mladina je lepa bodočnost. Upanje pa imamo, da se bo sedaj čez poletje kdo zbudil od teh in nam pokazal smernice in dal prostor, ker kaj nam koristi tudi dekliška zveza, če se pa nimamo kje zbirati. Toda že Vas vidim, g. urednik, kako zmigavate z glavo nad temi suhoparnimi vrsticami, češ, kaj pa to mene briga, pomagajte si kakor veste in znate. Pa veste, g. urednik, da je potem vsakemu malo lažje, če se le količkar pritoži; tako tudi meni. Se nekaj nosim na srcu, in to iskren

pozdrav na vsa vneta in dobro misleča dekleta dekliških zvez širom naše lepe Slovenije in na Vas, g. urednik, tudi da bi Vam dal Bog še dolgo let urejevati »Naš dom« — ki pa ima pri nas še tako malo, malo naročnikov, a upam, da ga bodo tudi naša dekleta spoznala in vzljubila. Naznanjam Vam, g. urednik, da sem tudi reševala uganke, toda vse niso šle, — je pač križ — ker so dnevi lepi, a noči kratke. Oprostite slabi pisavi in obliki, sem pač samouka, pa za koš bo že dobro, kaj ne; pa drugič spet kaj, če boste dovolili. Bog živi! Jožefa Pavca, Pristava št. 10. (To je prav lepo pismo, polno dobrih misli in prirsčeno. Iskren pozdrav, za prihodnji spet, kajne? — Ur.)

Sladka gora. 1. maja je imela Dekliška zveza šaljiv in zanimiv poučen sestanek. Zofija W., Gajšek Minka in Štancer Urška so skupno govorile. Predsednici gđc. Pavlinc Tereziji posebna hvala! Veliko veselja je napravil ljudem pevski zbor. Vsa čast govornicam in zboru, ki ima izbrane, močne in lepe glasove. Udeležba je bila velika. Živela naša dekleta! (— le »Našega doma« je malo na Sladki gori! — Ur.) — Blagajničarka.

Dekle iz ptujske okolice: »Naš dom« je priljubljen list in čitatelji ga vedno že nestrpno pričakujejo. Kolikor bo v mojih skromnih močeh mogoče, bom rada sodelovala kot sotrudnica. (Seveda morate! Toda: ali Vas ne smem izdati po imenu? Dekleta so silno radovedna. — Ur.)

Slivnica pri Celju — Brezje: Kako sem vesela, ko berem toliko teh lepih mladih pisem v »Našem domu«! Posebno Tončka iz Poljčan in Rezika iz Pišec, kdo vaju ne bi občudoval, ki se toliko trudita, vzbuditi vsa tista zaspana dekleta! »Naš dom« mi pa res ugaja, posebno še članek iz gospodinjstva in pa uganke. Bog ga živi in vse njegove naročnike! — Cilka Frece.

Hajdina. Zadnjič nisem mislila, da boste moje skromne vrstice objavili v »Našem domu«. Še premalo hvale je bilo za »Naš dom«, ne preveč. Sicer se pa ne znam hliniti. Res lep je letos »Naš dom« in vreden tistih 20 Din in za naročnike »Slov. Gospodarja« komaj 15 Din. Koliko pa se dobi danes za ta denar, morda en robec, ki jih ima marsikatero dekle toliko, da sama ne zna, koliko. Za »Naš dom« pa se ji smili denar. Ali pa 2 litra vina, po katerem dobi le glavobol. »Naš dom« nas pa vse leto poučuje in pošteno razvedruje. Če si vse zvezke shranjujemo, imamo celo knjigo, v katero še lahko v poznejši dobi pogledamo. Nekatera naša dekleta še vse premalo čitajo »Naš dom«, niso zavedna. Seveda, ko bi ga čitale, bi postale res prava, zavedna slovenska dekleta. Izgovarjajo se, da nimajo časa. Res je, da se mora delo v prvi vrsti upoštevati. Seveda, najprej potrebno, potem koristno, nato še le zabavno. Če si čas pametno uredi, že najde kakšno prosto urico za duševno izobrazbo in razvedrilo, ki obvaruje, posebno mladino, pred marsičem hudim. Zdaj pa moram končati, sicer bi lahko postali, g. urednik, nevoljni nad mojim pridigovanjem. Pa upam, da niste. (Seveda ne! Ur.). Ne mislim, da bi morali te vrste postaviti v »Naš dom«, ker jaz nisem zmožna pisati zanj. Bog živi! — Cec. Mikič.

Pri Sv. Jederti nad Laškim ne spimo spanje pravičnega, kot medved v brlogu, kakor ste morda mislili, dragi čitatelji in čitateljice »Našega doma«. Imamo dosti dela, a tudi razvedrila nam ne manjka. Dne 8. maja je priredil pevski zbor Čitalnice svoj prvi koncert. Peli so 13 pesmi, in sicer moški zbor: Oj Doberdob, Jadransko morje in Pastirček; mešani zbor: Molitev, Domovini, Vzdihljaji slepega, Kadar mlado leto, Ves dan pri oknu, Majeve, V Korotan, Tožba ujetega ptiča, Balada o čičku; ženski zbor: Ptici; 14. pa je bil kuplet — To zares užitek ni (s spremljevanjem harmonija). Ta je vzbudil pri poslušalcih mnogo smeha. Res, ni užitek, če ima kdo čevlje luknjaste, hlače pa raztrgane, ali pa če: za pijačo denarcev ni, žejo pa ima za tri itd. Med odmor je igral naš »šramelj«. Poslušalcev je bilo obilo. Vstopnina se bo porabila za nabavo orgel. Vidite, da nismo zaspani! Res, da se v »Našem domu« malokdaj oglasimo, ker ga k nam le malo prihaja. S časom se mu bo tudi v naš kraj ugledila pot, ker težko se najde list, ki bi bil tako preprost, vsakemu razumljiv in zabaven, kakor »Naš dom«. Oprostite, g. urednik, slabi pisavi in številnim pogreškom, katere sem nasejala vmes. Prav lepo Vas prosim, če je to, kar sem napisala za nič, naj ostane tajno. Saj znate, kakšno izobrazbo ima dekle samo z ljudsko šolo za seboj. Ako pa bi se dalo kaj popraviti, da bi bilo sposobno za »N. d.«, pa prosim, ne dajte zraven mojega pravega naslova. Imam vzrok, da to želim. Bog živi! (Torej Te bom skril, dekle iz laškega okraja. Ur.)

Ali bomo sledile novostim? Hitro vse se spreminja. Človek ne verjel bi skor . . . Res, hitro vse se spreminja, a najhitreje se menda — moda. Ko smo prečitale članke, ki jih prinaša »Naš dom«, o raznih narodnih nošah, smo se lahko prepričale o tem. Nobenega sledu že skoraj ni o lepih starih kmetskih nošah. Vse obrača pozornost na »novo modo«, ki je iz mest začela uhajati v kmetska sela. Pri nakupovanju blaga se ne gleda na njega kakovost, še manj na varčevanje, ampak le na to, da je moderno. Šivilje delajo obleke najraje po novejši modi, prineseni iz Berlina, Pariza in Bog zna odkod še, nad staro nošo pa največkrat godrnjajo, kadar delajo obleko kakšni bolj priletni ženici, sovražnici nove mode. Drage čitateljice! Ali hočemo tudi me slediti novostim? Nikakor ne! Čemu treba mestnega pačnja; nosile bomo obleko, stanu in delu primerno. Saj tako ne spada skupaj mestna noša in kmetsko delo. Na deželi nimamo tlakanih ulic in cest, kjer se da iti z umer-

jenim korakom. Treba je hoditi tudi po stezah, marsikje strmih, kar pa, v tako skrajno ozkem krilu, kakoršno nosijo sedaj, skoraj ni mogoče — brez kakšnih nepravil. Me ne bomo jemale zgleda po mestih in industrijskih krajih in ne posnemale njih noš in manir, ker to ne krasí kmetskih domov. Nosile in oblačile se bomo tako, da bodo še znanprej veljale o naših selih besede A. Medveda v pesmi »Na deželo«. — Tukaj ne poznamo mode, — ki je zdravju v kvar, — ki velja denar, — prosti sini (hčere) smo prirode.

Izpod Olske gore. Ko čitam v »Našem domu«, kako lepo razkladajo dekleta svoje misli, sem se ojunčila še jaz in bi rada videla svoje misli, črno na belem. Dekleta, čitateljice »Našega doma«! Združimo se v močno četo in pojdemo v boj zoper mestno modo! Boli me srce, ko vidim ob nedeljah toliko potrate in zapravljivosti na ženskih oblekah. Dekleta, bodimo zopet kmečke v obleki, koliko nepotrebnih stroškov si lahko prihranimo. Te prihranke darujmo za kakšne dobre namene. Saj ima naš mili narod toliko potreb na vseh koncih in krajih. Teh misli je dekleta izpod Olske gore. — Jako slabo sem pisala, sem res prava packa, ker kuham zraven. Bog živi! (Ej, Urška, čeprav je Vaše črnilo bolj blede, je pa beseda odločna. Menda se med pisanjem ni kaj prismojilo? — Ur.).

Velika Nedelja. Slučajno mi je prišla v roke aprilska številka »Našega doma«. Že na prvi pogled se mi je tako prikupil, da sem sklenila, si ga naročiti. Dobila sem položnico, jo še isti dan izpolnila in odposlala naročnino 20 Din. Zelo me zanimajo pisma iz raznih krajev, ki so polna hvale in navdušenja za »Naš dom«. Ko sem samo eno številko prečitala, sem spoznala, da to hvalo v polni meri zaslužiš. Zato sem se odločila, tudi jaz postati tvoja naročnica in te povsod priporočati. Bog ti daj pomoč, da bi nas mogel uspešno bodriti s svojimi lepimi nauki, katerih vsi tako zelo potrebujemo! Frida Praprotnik, Orlica. (Bog nam daj obilo blagoslova! Na svidenje! Ur.).

Sv. Peter pod Sv. gorami: Res priljubljen list je »N. d.« za vsako količjak dobro mislečo osebo. Samo, da se zdi mnogim premajhen. Ko bi še najraje čitali, pa jim čitva zmajka. Tako se je tudi meni danes zgodilo. Zato sem se lotila ugank. — Marija Geršak, Zagaj.

KAKE VERE SO V JUGOSLAVIJI?

Na vsakih sto Jugoslovanov nas je: 40 katolikov, 46 pravoslavnih, 11 mohamedanske vere, 2 protestanta in 1 jud.

KNJIŽEVNOST.

Po srbsko-hrvatsko je napisana marsikaka uradna stvar. Potem pa si naši župani in župniki lomijo glave, kaj neki pomeni. Pa tudi drugi dobijo marsikdaj kak srbski-hrvatski dopis in si ne znajo pomagati. Da, treba se je učiti srbohrvaščine! Saj je to lep jezik in ni med slovenščino in srbohrvaščino nič več razlike kot med koroško in dolensko slovenščino. Da pa boste mogli čitati srbohrvatske spise, morate imeti slovar, v katerem so vse besede razložene. Tak popoln slovar srbohrvatski — slovenski je napisal dr. Vilhar, založila ga je Jugoslovanska knjigarna, ki je naša najpodjetnejša knjigarna. Velja 60 Din, pa je vreden denarja. Vsako društvo ga mora imeti v svoji knjižnici.

Fr. Bernik: *Evharistične žmarnice*. Majnik je sicer že minil, toda to lepo knjigo boste lahko še vedno s pridom čitali. Naročajte jo v Cirilovi knjigarni!

»Literarna veda«. Nova založba v Ljubljani je izdala izborno knjigo, v kateri nam učeni pisatelj razlaga razne vrste leposlovja. Izobraženejši naši bralci, posebno tisti, ki se bavijo s pisateljevanjem, naj si jo naročijo; prepotrebna učna knjiga jim bo.

Moder križ na naslovu je zadnji opomin 183 naročnikom, da plačajo naročnino!

ZANKE IN UGANKE.

(Urejuje France Modrinjak, bogoslovec, Maribor.)

IZ DEVETE DEŽELE.

Zopet sem bil v deveti deželi. Ah, pa kako težko sem se ločil od nje! Pa kaj sem hotel! Vrniti sem se moral, da zopet poročam nekaj skrivnosti svojim ugankarjem.

Kje sem že zadnjič prenehal? Aha, že vem! Posetnica je bila zadnja, ki sem o njej govoril. Toda kljub moji razlagi je nekateri še ne razumejo. Upam pa, da bodo tudi ti sčasoma zadeli pravo. Povem še samo to, da je za novo ime, ki ga moramo iz posetnice dobiti, treba uporabiti vse dane črke.

Poglejmo današnje uganke! Novost je v prvi vrsti *spremenitev*. To je cela vrsta besed, pri katerih moraš spremeniti prve črke, jih nadomestiti z drugimi, da dobiš nove besede. Da pa se preprčaš, da so nove besede prave, stoji poleg vrste besed vprašanje: Kaj povedo nove črke? Recimo, da Ti napišem: *zarod, orch, pola, plan, as, rak* in: zameni prve črke teh besed z drugimi tako, da Ti nove črke, če jih po vrsti čitaš, dajo neko novo besedo ali več novih besed. Kaj povedo nove črke? Seveda moraš ugibati na vse mogoče načine, da dobiš besede: *narod, Arreh, šola, dlan, os, mak*. Ako sedaj zaporedoma bereš začetne črke teh besed, dobiš: Naš dom. Na isti način se loti današnje *spremenitve*.

Dalje vidiš med današnjimi ugankami *spominsko ploščo* in *križ*. Ti dve sta slični glede rešitve. Pri teh dveh moraš paziti, da dobiš v posameznih vrstah besede poleg stoječega pomena. Uporabljal pa vse črke, ki so v ugankah napisane. Mislim, da Ti ne bosta delali veliko preglavice, če Ti še povem, da se tako rešuje tudi križanka, le da niso pri križanki dane črke.

ŠALJIVKE.

(Jožef Novak, Banovci.)

Katero nošo imajo čitatelji »Našega doma« najrajši? — Kam beži zajec, ko pribeži na sredo gozda? — Zakaj si je bivši nemški cesar Viljem, ko je bil ob cesarsko čast, kupil klobuk? — Kako je pravilno: Na z a h o d u ali na z a h o d i vzhaja solnce?

KAJ JE TO?

(Mihael Kac, Dobrovec—Hoče.)

Dvonogati je nesel trinogatega in je na potu srečal štirinogatega. Štirinogati je skočil v dvonogatega, dvonogati pa je vrgel trinogatega v štirinogatega. Kaj je to?

SPREMENITEV.

(France, Središče.)

Riba, Eva, lim, Adrija, delo, Iva, žoga, bron, pola, ban, slika, roka.

Zamenjaj v teh besedah prvo črkov s poljubno drugo iz abecede tako, da dobiš nove besede. — Kaj povedo nove črke?

LJUDSKO ŠTETJE.

(Jožef Novak, Banovci.)

V Banovcih se je vršilo ljudsko štetje. Ko je bilo štetje končano, ni bilo v občini več ljudi kakor pet. Kako je bilo to mogoče?

ČUODELEN KVADRAT.

(Korl, Kurja vas.)

a	1	2	3	4	b
	5	6	7	8	
	9	10	11	12	
c	13	14	15	16	č

Razvrsti te številke tako, da dobiš vedno, če sešteješ pokončne ali vodoravne vrste, število 34. Številke pri a, b, c, č ostanejo na svojih mestih.

POSETNIKA.

(Joško in Polde iz Banata.)

Anton Kozar Ibiža.

Kaj je mož po poklicu in od kod nam je poslal svojo posetnico?

SPOMINSKA PLOŠČA.

(Franc Jug, Kladje.)

a	a	a	a	a	poljski delavec;
a	b	c	c	d	del sveta (celine);
e	e	e	g	i	moško krstno ime;
i	j	j	j	k	železna cesta;
k	k	k	k	l	mesto v Avstriji;
l	l	l	m	m	del pičje glave;
n	n	n	n	n	bela pijača;
o	o	o	o	o	kuhinska posoda;
o	o	p	r	r	posoda slična kozarcu;
s	s	u	u	z	denar;

Po sredi beri ime slovenskega pesnika!

ŠTEVILNICA.

(France, Središče.)

1, 2, 3, 4, 5, 6, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 1, 11, 4, 12, 13, 3, 2.

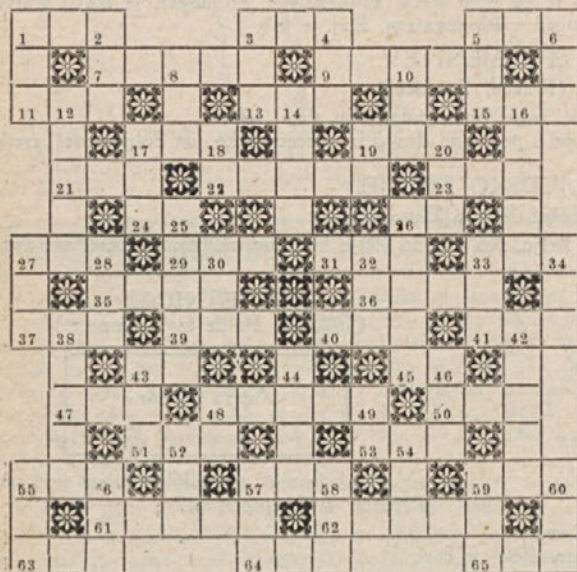
Pisatelj.

Ključ: 3, 1, 2, 11, 10, 3 del sveta (celina); 12, 3, 13, 3 reže les; 9, 3, 7, 3 povzroča smeh; 6, 8, 4, 5, 3 prijetno v vročini.

KRIŽANKA.

(Smiljanov, Maribor.)

Vodoravno: 1. mati Kajnova, 3. domača žival, 5. slovenski izraz za »jesih«, 7. hudodelec, 9. miza božja, 11. žensko krstno ime, 13. hudodelec, 15. izraz za »glas« v glasbi, 17. število, 19. žival, ki nosi škarje s seboj 21 izpuščaj na koži, 22. deli sobe, 23. del obraza, 24. dve naslednji črki abecede, 26. žival, ki ima 6 nog in vendar po glavi hodi, 27. nekaj, s čimer pokrivamo postelje ali mize, 29. moško krstno ime (krajša oblika), 31. gozdna rastlina, 33. kar sledi vojni, 35. kar dela žaba, 36. drug izraz za »upanje«, 37. živalsko orožje, 39. štiri najvišje karte pri kartanju, 40. čas, ob katerem sonce sije, 41. kamor pridemo včasih iz dežja, ali nagla smrt, 43. dve naslednji črki abecede, 45. dve isti črki, 47. sovražnik železa, 48. moško krstno ime, 50. številka, 51. pič, 53. kratica za »in tako dalje«, 55. tri naslednje črke abecede, 57. kratica znane slovenske stranke, 59. velika posoda, 61. oni, ki je samo eden, 62. del pohištva, 63. del obleke, 64. glavno mesto Italije, 65. spremljevalec ognja.

»V trudu in znoju«: Sivec Miha. Pošlji kaj boljšega! Te ne morem uporabiti. — Ivan Šuster. Veseli me, da se tako zanimaš za uganke. Pošlji še! — Miha Kamplet. Pride! Le ne spuščaj se na šahovsko polje, ker po mojem mnenju malokateri izmed čitateljev »Našega doma« pozna šah. — Jožef Novak. Dobro greš naprej. Nisem toliko pričakoval. Popravljenе priobčim. — France, Središče. Hvala! Pozdravljen! — Anton Turk. Le gruntaj in tuhtaj ter zopet pošlji! — Rudolf Legvart. Križanke za Tebe pretežke. Rajši se loti drugih, lažjih. — Joško iz Banata. Kakor vidiš, sem nekaj priobčil. Pričakujem več od Tebe. Bog Te živi! — Arnold Koren. Pošlji še več! — Josip Krajnc. Eno popravljeno priobčim. — Jožef Petrovič. Nekaj je dobrih. Pridejo! — J. Vaupotic. Vidi se, da imaš ugankarsko žilico. Pri sestavi pazi! — Ivanka Pihl. Križanke morajo biti originalne. Besedna uganca pride. — Marija Golčnik. Ne bo nič! Pošlji še kaj! — Mihael Kac. Uganca je v listu, seveda popravljena. Oglasi se zopet! — Dekle iz Mozirja. Preveč znane uganke si poslala. Čakam boljših od Tebe in imena. — Adam Perše. Kje si bil tako dolgo? Skrivnosten napis pride prihodnjič. — Cilka Kok. Glej, da se Tvoje navdušenje prehitro ne poleže! O priliki pride! Mislim pa, da si zmožna kaj boljšega. — Jožef Potočnik (Franc Mohorič). Pri sestavi ugank rabi lepe slovenske besede. Predelano pride! Če hoče imeti kdo pismen odgovor, naj priloži znamko.

Kako so reševali naši ugankarji? (Ležeče tiskani so rešili vse pravilno, ostali le nekaj.) Frida Prapotnik, Velika Nedelja (Zelo se zanimaš za »zanke in uganke«. Bog daj več takih deklet in še fantov povrh!); Miha Sivec, Črešnjevce — Selnica ob Dravi (Prav je, da se tudi čeka nisi ustrašil.); Ivan Šuster, Kalobje — Sv. Jurij ob juž. žel. (Nič se ne boj, da bi hotel katerega teh »mladih« udariti z besedo ali z gorjačo. Le korajžno naprej!); Karlina Sotošek, Dovsko — Rajhenburg; Anton Kaiserberger, Štuki pri Ptuj (Zakaj neki bi Te naj oštel? Mogoče bi Te Mici Pepelnakova, ker praviš, da je njen račun preveč zamotan in nepravilno sestavljen. Toda jaz iz tega ne povem in zato bodi brez skrbi.); Miciha Pilaj, Murski Zasad (Hvala za pozdrave iz Prlekije! Da pa si spravila vso svojo modrost na papir, ne verjamem. Če pa res, piši, da Ti je nekaj vrnem, kajti tudi v bodoče jo boš rabila.); Tončka iz Poljčan (Spodletelo je! Ali ne odnehaj, dokler ne postaneš tudi posetnicam kos!); Kat. izobraževalno društvo, Križe pri Trzinu; Skale Marija, Celje; Miha Kamplet, Sladka gora — Šmarje pri Jelšah; Joško Malešič, Maribor; R. K., Št. Ilj pri Velenju (Tudi Ti se hočeš skriti? Vedi: Nič ni tako skrito, da bi ne bilo kedaj očito!); Barika Moravec, Velika Nedelja (Barika pravi, da sem z ugankami precej razpoložen. Veseli me to priznanje. Samo, če se ne bom radi laskavega priznanja prevzel.); Tonček Bohanec, Štip — Srbija (Tonček pa je korajžen fant. Kar celo polo je natipkal in poslal. Naj ga ne moti to, da ni vse pravilno rešil in kmalu na svidenje!); Jožef Novak, Banovci — Križevci pri Ljutomeru (Uganke so Tvoje veselje? Prav! Tudi moje so in zato bova gotovo dobro vozila skupaj.); Pavla Falč, Makole (Pavla se boji »korpce«. Pa od mene je ne bo prejela, morda od koga drugega. Čudno, da Makole nimajo ugankarske šole! Bom jo pa skušal nadomestiti z »Našim Domom«.); Martin Čaš, Sladka gora — Šmarje pri Jelšah (Le tako naprej!); Franjo Fidler, Kostivnica — Podplat (Ne smeš biti tako boječ. S korajžo se loti dela!); Anton Turk, Njiverce — Ptuj (Ne verjamem, da bi Ti zadnjič z ugankami glavo izpraznil. Kako boš pa potem zdaj reševal, če je glava prazna?); Jožef Koren, Morje pri Framu; Josip Suligoj, Bača — Sv. Lucija ob Soči; Ladislav Pušcel, Selnica ob Dravi; Katarina Čeh, Krčevina pri Mariboru (Zdi se mi, da se za Tvojim imenom nekdo skriva. Tudi tistega bi rad poznal.); Rudolf Legvart, Zavrh — Dobrna pri Celju (Tvoji želji ustrezam. Polno košaro »zank in ugank« Ti pošiljam s to številko »Našega doma«. Radoveden sem, kako dolgo Ti bodo dale opravka.); Joško iz Banata (Nič se ne boj, da bi nam ugank zmanjkalo. Tudi koš ni prazen, a takih stvari, kot so Tvoje, ne mečem v koš. Pa še jezil bi se naj nad Teboj? Kar brez skrbi bodi in se zopet kmalu oglasi.); France, Središče (Pozdravi mi Središčane!); Cvetko Bišanski, Sv. Bolfenk v Slov. gor.; Marija Jaušovec, Sv. Jurij ob Ščavnici; Tončka Tratnik, Rožički vrh — Sv. Jurij ob Ščavnici (Kako to, da je spodletelo?); Peter Imperl, Šmarje — Sevnica ob Savi; Franc Makovec, Lokavci; Jožefa Zavec, Pristava — Sv. Barbara v H.; Cecilija Mikič, Hajdina (Urednik se v listu vedno podpiše. Le poglej! Torej ni skrit, kot Ti praviš!); Ljudevit Domanjko, Žihlava — Sv. Jurij ob Ščavnici (Imam Te za bolj brihtnega. Glej, da drugič rešiš pravilno!); Cilka Frece, Brezje — Dobje (Kje pa je Karl ostal?); Ivan Trobej, Pameče (Zakaj si pa na prijatelja Korena iz Koroške pozabil? Ni lepo! Koren Ti pošilja lepe pozdrave. Piši mu!); Jurij Prapor, Osijek; Maša Bajc, Ljubljana; Adam Perše, Činžat — Fala; Martin Kutnjak, Strigova — Grabrovnik; Josip Mišmaš, Perlez — Banat (Urednik mora imeti poln koš potrpežljivosti in jaz je imam še več.); Dekle iz Mozirja (Pravo ime bi mi pa tudi lahko povedala. Saj ga ne bom nikomur izdal!); Arnold Koren, Sp. Gorče — Libeliče pri Dravogradu (Nič Te ne bodi sram! Če le eno rešiš, pošlji!); Tončka in Katica Motoh, Podčetrtek; Micika Pungartnik, Dobrna pri Celju; Marija Geršak, Sv. Peter pod Sv. gorami (Z zlatorogim kozlom si popolnoma prav storila. Packe od deklet pa si ohranim.

za spomin in se nič nanje ne jezim.); *Miha Kac*, Dobrovec — Hoče (Hvala za pozdrav!); *Va-*
lentin Kaučič, Smolinci — Sv. Anton v Slov. gor. (Če bo le v moji moči, bom jih mnogo, ali
 pa vse čitatelje »Našega doma« naučil reševati uganke. Pozdravi!); *Julka Bračič*, Poljčane (Na-
 grad ne delim jaz, ampak »žreb«. Če si se temu gospodu prikupila, gotovo dobiš.); *Alojzija*
Zveglar, Bodrež — Sv. Vid pri Grobelnem (Pozdrav očetu!); *Marija Goličnik*, Sv. Marjeta pri
 Moškanjcih; *Janez Premerl*, Vizore — Nova Cerkev (Veseli me Tvoje navdušenje za uganke in
 verze imam tudi rad. Vendar človek ne sme gledati povsod le na dobiček. Nagrade pa določa
 »žreb«, jaz samo izvršujem njegovo voljo. Bog Te živi!); *Anton Bosilj*, Zavrče; *L. K.*, Dobrije —
 Guštanj (Račun je že pravilno sestavljen!); *Kristina Mačkovšek*, Brezno — Sv. Jedert pri Laškem
 (Bog ne daj, da bi Tvoja pisma romala v peč! Zdi se mi pa, da se Ti roka kar nič ne ustavlja
 peresu. Pozdravi mi č. g. župnika od Sv. Jederte! Živelal!); *Dolarjev Inko*, Ksaverij v Sav. dolini
 (Boječ si? Stran bojazen in korajžno naprej! Tvoje pismo pa nima s košem nič opraviti.); *Ivanhka*
Pihl, Celje (Ti si vesela uganke, jaz pa Tebe. Pozdravljenal!); *J. Vaupotič*, Pušenci — Ormož
 (Pri računu ni pomote. V košu je sicer dosti prostora, a za Tebe ne.); *Jožef Petrovič*, Pohorje —
 Sv. Barbara v H.; *Josip Kranjc*, Črmljenšak — Sv. Rupert v Slov. gor.; *Jožef Cvikl*, Trčova —
 Sv. Peter pri Mariboru; *Cilka Kokič*, dij., Smartno v R. d.; *Justinka Mauko*, Kapela — Slatina
 Radenci (Zelo bi mi bilo žal, če bi radi uganke osivela. Bog ne daj tega! O, rad verjamem, da
 do sedaj nisi bila doma! Kako bi vendar mogla biti na dveh krajih obenem?!); *Urška Mandele*,
 Smartno ob Paki (Res si pozna, a tudi malo si poslala. Glej, da bo drugi več!); *A. K.*, Ljubnica
 — Vitanje; *Janez Potrč*, Stuki pri Ptuj; *Neža Sajko*, Imeno — Podčetrtek; *Mihael Pustišek*,
 Zdole — Kozje; *Martin Tončka*, Cenko, *Pepca Kocjan*, Loka pri Zidanem mostu; *Mici* in
Tinka Teichmeister, Proseniško — Sv. Jurij ob j. ž.; *Doroteja Pepelnak*, Dol pri Hrastniku (Glej,
 da drugič prej pošlješ!); *Amalija Topolovec*, Sv. Andraž v H. (Malo je in še to tako pozno.);
Anica Kotnik, učit., Sv. Marjeta niže Ptuj; *Micika Fistrovič*, Plešivica — Ivanjkovci pri Or-
 možu (Le pridno delaj v vinogradu, da bo v jeseni kaj dobre kapljice. Mogoče jo pridem po-
 kusit. Ali smem? Spanec pa drugič malo prej premagaj, da ne boš več tako pozna.); *Trezika*
Škerget, Spodnje Krapje — Ljutomer.

Nagrado sta dobili Justinka Mauko, Kapela — Slatina Radenci in Cecilija Mikšič, Hajdina
pri Ptuj.

Urednikova pošta. — Fantom in dekletom, ki pesmi zlagajo: Prav, prav
 mnogo Vas je. To je zelo lepo. — Da, boste rekli, če pa jih urednik nič ne priobči! Čakajte! So
 namreč večji del take, ki bi jih bilo treba še opiliti. Urednik sam pa vsega že ne utegne — vsaj
 naenkrat ne. Prišlo bo pa vse, morda si bom našel tudi pravega pomočnika, ki bo vzel naše mlade
 pesnike pod svoje varstvo. Prav zadržno upam, da bo to že kmalu. Potem pa se le pridno oglašajte!
 Ta čas pa potrpite, le nestrpnosti ne bodite! In veselja ne izgubite! Ste nekateri prav nadarjeni in
 imate lepo, domačo besedo in domače misli. Samo predolgi ne smete biti! Saj po sebi veste, da
 dolgi pesmi ne čitate radi. Tako morate pisati, da bodo Vaše pesmi vsi radi čitali. Torej pri-
 pravite se in pošljite le! Toda vsako pesmico napišite na poseben listič in le po eni strani! —
Jožef Potočnik, Paka — Vitanje: Lepo zahvaljeni za pismo. Ostanite zvesti in pridobite
 kaj naročnikov! Pesem priobčim. — *Marica Zelenikova* — Pismo izročil g. dr. Jeraju, ki
 mu je poverila »Prosvetna zveza«, da uredi »Dekliške zveze«. Glede naročnikov to: za en dan
 ste prišli prepozno, ko že ni bilo nobene številke več. Upoštevali jih bomo maja. — *J. Š.* — Sv.
Lucija ob Soči. Pristrčna hvala za vso ljubezen; prav posebno vesel sem bil Vaše slike. Tako
 Vas vsaj od daleč poznam. Shranil jo bom med spomini »Našega doma«, da bo ostala kot dokaz
 naše ljubezni. — *Tonček Bohanec* — Štip: Prosim, le potrpite! Pride! Ali ste našli prof.
Grafenauerja? — Naročniku iz Maribora, ki pravi, naj bi prinašal »N. d.« tudi po-
 učne razprave, ki bi zanimale meščane, kot n. pr. o stanovanjskem zakonu itd.: žal, zaenkrat ni
 mogoče. Enostavno radi tega ne, ker od 2200 naročnikov jih je komaj 200 meščanov; izračunajte
 sami, kolikšen del lista pripada meščanom! — *G. Avšič* — Maribor: Hvala! Rad bi se
 ustno pogovoril. — *Vid Habjanič*: Ali niste »Frjanova« že neke objavili? Na svidenje!
B. M., *Velika N.*: Ali ste še hudi? — *Jurij Gorenšek*, kmet, *Lipa* — Frankolovo,
Vojnik: Pesem o Slomšku bom objavil pri prvi priliki. Saj je lep spomin, kako so že v Slomškovih
 časih preprosti kmetje peli o svetem škofu. — *Višavska*, *Savinka*, *Fr. Vrabčič*, *Fr.*
Jug: Ali ste že nestrpni? Nikar! Da ne bom imel še težjega srca, ker je »Našemu domu« sojen
 tako majhen prostor. — *Janez Grišnikov* (kdo, kje?!): Tako je manira, da se predstavimo!
 Vse prav dobro! Pride 1. julija! — *A. Abram*, *Rajhenburg*: Prihodnjič! — Sv. Be-
 nedikt v Slov. gor.: *Gerošič Mirko*: Za to številko ste poslali prepozno. Objavil pa bom
 v prihodnji. Zelo lepo ste napisali spomin rajnemu Janku Črepnjaku. Na svidenje! — *Neta* od
 Sv. Benedikta: Ali veste, da mi je pesmica izredno všeč?! Vrstice gladko tečejo, nikjer ni nič
 prisiljenega — in misel je preprosta in domača. Za to številko že prepozno, toda prihodnjič. In Vi
 imate gotovo še kaj več takega? Pošljite mi še! Srčno pozdravljeni! — *Trezika Škerget*:
 Z uganjami ste bili malo pozni. Ne vem, če Vas bo uganke še sprejel. Za Vašo ljubezen pa prav
 pristrčna hvala. Bog nas bo blagoslovil, če bomo vsi delali, da izgradimo »Naš dom«. Glede maj-
 niških števil Vam bomo ustregli. Se se oglasite z Murskega polja! Iskreno pozdravljeni!

PRVI IN EDINI SLOVENSKI ZAVAROVALNI ZAVOD VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17.

V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17

SPREJEMA: V POŽARNEM ODDELKU: ZAVAROVANJA VSEH POSLOPIJ IN PREMAKLJIVIH PREDMETOV, KI SE POŠKODUJEJO PO OGNJU, STRELI IN PO EKSPLOZIJII SVETILNEGA PLINA, CERKVENE ZVONOVE PROTI RAZPOKI. STEKLO IN ZRCALA PROTI UBITJU PO ZNATNO NIZKIH CENAH. — V ŽIVLJENSKEM ODDELKU: ZAVAROVANJE NA DOŽIVETJE IN SMRT V VSEH SESTAVAH, ZAVAROVANJA NA OTROŠKO DOTO, RENTNA IN LJUDSKA ZAVAROVANJA POD NAJUGODNEJŠIMI POGOJI.

PODRUŽNICE: SARAJEVO, KOROŠČEVA UL. 15; ZAGREB, HATZOVA ULICA 12; CELJE, CANKARJEVA ULICA 4; SPLIT, ULICA XI. PUKA 22; BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 7.

CENIKI IN POJASNILA Z OBRATNO POŠTO BREZPLAČNO.
ZANESLJIVI POSREDOVALCI SE VEDNO SPEJEMAJO.

FRANC STRUPI V CELJU

Vam priporoča svojo

zelo bogato zalogo steklene ter
porcelanaste posode, svetiljk, le-
pih okvirov, ogledal, raznovrstnih
šip itd.

Prevzema vsakršna steklarska dela

Najsolidnejše cene in točna postrežba

!! Na drobno !!
!! Na debelo !!